

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till sjökarteverket; given Stockholms slott den 16 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I det vid statsverkspropositionen till innevarande års riksdag fogade protokollet över försvarsärenden har å sid. 360—361 redogjorts för de i riksstaten dels för år 1922 och dels för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppförda ordinarie och extra anslag till bestridande av sjö-

karteverkets utgifter samt för de medelstillgångar, som förutom nämnda anslag beräknats för samma ändamål.

Av omförmälda anslag upptogos i statsverkspropositionen till årets riksdag med definitiva belopp endast ordinarie anslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet samt extra anslagen till förstärkning av sistnämnda anslag, till tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» och till bidrag till internationella hydrografiska byrån. De övriga anslagen ansågos stå i det samband med ett vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande ännu icke slutbehandlat förslag av försvarsväsendets lönenämnd rörande vissa förmåner till sjökarteverkets personal under sjömätningsarbeten, att medelsbehovet under dem borde tillsvidare allenast approximativt beräknas, i avbidan på framtida proposition, som komme att innefatta jämväl förslag till ny definitiv löne-reglering för karteverkets civila personal. Under bemärkande, att enligt förslaget till ny löne-reglering ordinarie anslaget till ålderstilllägg icke vidare komme att erfordras, beräknades därefter, i avvaktan på sagda proposition, under följande anslagsrubriker nedannämnda belopp.

Avlöning till sjökarteverkets personal	kronor 163,800:—
Omkostnader för sjömätningens väsendet	» 49,000:—
Utförande av sjömätningar	» 238,500:—

Sedan yttrande över lönenämndens omförmälda förslag nu avgivits av vederbörande myndigheter, anhåller jag att få underställa Kungl. Maj:t berörda anslagsfrågor jämte frågan om ny definitiv löne-reglering för karteverkets civila personal och därmed i samband stående spörsmål. Jag kommer därvid att följa nyssnämnda tre rubriker.

1. Avlöning till sjökarteverkets personal.

Den 3 december 1920 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1902 års löne-regleringskommitté att verkställa utredning, i enlighet med uttalande till statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, beträffande ny definitiv löne-reglering för befattningshavare vid vissa grenar av den civila statsförvaltningen, däribland sjökarteverket, samt att så snart ske kunde inkomma med det förslag, som av utredningen föranleddes.

I anledning härav har nämnda kommitté den 31 mars 1922 avgivit förslag i fråga om ny definitiv löne-reglering för sjökarteverkets civila personal.

Innan jag ingår på löneregeringskommitténs förslag, tillåter jag mig lämna en kortfattad redogörelse för sjökarteverkets uppkomst och utveckling samt nuvarande ämbetsbefattning och organisation m. m.

Sedan mätning av riket omgivande farvatten genom beslut av 1756 års ständer blivit en offentlig angelägenhet, uppdrogs åt amiralitetskollegium att utföra sjömätningar och observationer för upprättande av nya sjökort. Särskilda statliga institutioner tillkommo sedermera för här ifrågavarande ändamål. Sålunda inrättades år 1809 den s. k. sjömätningsskåren, vilken upplöstes år 1824 och efterträddes av sjökartearkivet. År 1849 tillkom, efter det tidigare en sammanslagning av sjökartearkivet och det av amiralen Gustaf af Klint på enskilt initiativ bedrivna kartverksarbetet ägt rum, sjökartekontoret, vilken institution sedermera, år 1871, erhöll namnet sjökarteverket.

*Sjökarte-
verkets
uppkomst och
utveckling.*

Enligt det för sjökarteverket den 21 december 1871 utfärdade reglementet skulle verket i militäriskt och tekniskt härseende lyda omedelbart under chefen för sjöförvarsdepartementet. Utom de på stat vid sjökarteverket tjänstgörande officerarna kunde tillfälligtvis kommanderas sjöofficerare eller i brist på lämpliga sådana anställas civila personer. Dessa senare antogos till en början på lösa villkor och tjänstgjorde endast undantagsvis någon längre följd av år. Först på senare tid har civil personal vid sjökarteverket erhållit stadigvarande anställning. I den för år 1911 gällande staten funnos upptagna bestämda avlöningsförmåner endast för en förste ritare, en bokförare och en vaktmästare.

Sedan genom beslut av 1912 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 5 A, punkt 19) den civila personalen vid sjökarteverket utökats så, att staten för verket upptog 1 aktuarie, 11 manliga ritare eller gravörer, 2 kvinnliga biträden och 1 vaktmästare, uppfördes enligt 1918 års riksdags beslut (riksdagens skrivelse nr 5 A, punkt 80) å kartverkets stat ytterligare 1 förste aktuarie, 1 kartograf, 1 manlig ritare eller gravör, 1 redogörare samt 1 kvinnligt biträde.

Vid 1921 års riksdag framlade Kungl. Maj:t — i samband med förslag om överflyttande till sjökarteverket från och med år 1922 av vissa delar av dåvarande nautisk-meteorologiska byråns arbetsuppgifter, nämligen den nautiska kontrollverksamheten samt det jordmagnetiska undersökningsarbetet — förslag om härav föranledd utökning av den civila personalen vid sjökarteverket. I skrivelse den 15 juni 1921, nr 324, meddelade riksdagen sitt beslut och godkände därvid nedanstående avlöningsstat för den civila personalen vid sjökarteverket, att

tillämpas från och med år 1922. I staten har därefter icke vidtagits någon ändring.

	Lön (arvode)	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Sjömättningsväsendet.					
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen hö- jas med 500 kronor och efter 10 år med ytter- ligare 500 kronor.
1 aktuarie	2,600	1,600	300	4,500	
1 kartograf	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen hö- jas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 manlig ritare eller gravör	1,700	1,000	300	3,000	
11 manliga ritare eller gravörer...	18,700	11,000	3,300	33,000	Efter 5 år kan lönen hö- jas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
1 " " " " "	1,300	500	200	2,000	Efter 5 år kan lönen hö- jas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	Efter 3 år kan lönen hö- jas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Till arvode åt den, som förordnas att leda och övervaka rit- och gravyrarbetena	600	—	—	600	
Till arvoden åt extra personal, gratifikationer åt ritare och gra- vörelever samt vikariatsersätt- ningar (även beträffande redo- görarejänsten)	—	—	—	17,100	
Säger	—	—	—	75,200	
Kontroll- och undersöknings- väsendet.					
1 tjänsteman i andra lönegraden...	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen hö- jas med 500 kronor och efter 10 år med ytter- ligare 500 kronor.
1 " " " " "	3,600	1,800	400	5,800	
1 ombud i Stockholm	3,000	—	—	3,000	
1 ombud i Göteborg	3,000	—	—	3,000	
1 ombud i Malmö	2,000	—	—	2,000	
1 ombud i Kalmar	500	—	—	500	
1 ombud i Sundsvall	500	—	—	500	
Till arvoden åt extra personal samt vikariatsersättningar	—	—	—	3,900	
Säger	—	—	—	24,500	

	Lön (arvode)	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Gemensam personal.					
1 redogörare	1,700	1,000	300	3,000	} Efter 5 år kan lönen hö- jas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
Säger	—	—	—	3,000	
Summa	—	—	—	102,700	

Ann. 1. Den för förste aktuarien upptagna avlöningen utgår endast under förutsättning, att befattningshavaren icke är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, i vilket fall han endast äger uppbära arvode till belopp, som kan varda medgivet, allt efter som han är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

Ann. 2. Av varje ålderstillägg, som tillkommer kvinnligt biträde, tillhöra 100 kronor lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

Ann. 3. Därest åt vaktmästaren anvisas bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och lyse, skola med avseende härå gälla i kungörelsen den 1 november 1918, angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, meddelade bestämmelser.

Ann. 4. Ombuden erhålla var och en $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, han förestår, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat.

Förutom ovan nämnda löneförmåner åtnjuter den å sjökarteverkets stat uppförda civila personalen dyrtidstillägg enligt gällande bestämmelser, varjämte tillfällig löneförbättring utgår till vissa å staten uppförda befattningshavare. Enligt riksdagens skrivelse den 30 maj 1922, nr 201, angående tillfällig löneförbättring under år 1922 och första halvåret 1923 för viss personal inom den civila statsförvaltningen, tillkommer dylik löneförbättring vid sjökarteverket förste aktuarien vid sjömättningsväsendet och de två övriga med honom i lönehänseende likställda tjänstemännen av andra lönegraden med 1,000 kronor, aktuarien och kartografen med 900 kronor, manliga ritare och gravörer samt redogöraren med 750 kronor ävensom ombudet vid kontrollväsendets agentur i Stockholm jämväl med 750 kronor.

Till bemälda förste aktuarie utgår nämnda belopp, 1,000 kronor, endast under förutsättning, att han icke är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, i vilket fall han endast äger uppbära arvodestillägg till belopp, som må varda medgivet, allt efter som han är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

Enligt den av Kungl. Maj:t den 24 mars 1922 utfärdade instruktionen för sjökarteverket (Svensk författningssamling nr 127) har verket till åliggande:

Sjökarte-
verkets
åmbets-
befattning.

att genom mätningar och undersökningar inhämta så noggrann kännedom om riket omgivande farvatten och dess segelbara inlandsfarvatten, som sjöfartens, försvarsväsendets och den allmänna samfärdselns behov fordra, samt att med stöd av vunna mätningsresultat utarbeta och utgiva geodetiskt grundade sjökort;

att författa och tillhandahålla allmänheten tjänliga seglingsbeskrivningar över rikets farvatten och därtill gränsande havsområden;

att, i den mån för rikets sjöfart finnes ändamålsenligt och tillgängliga medel det medgiva, utgiva kartor och seglingsbeskrivningar över icke svenska farvatten och till svenska farvatten ej gränsande områden;

att utarbeta och trycka för marinens behov särskilt erforderliga kartor och seglingsbeskrivningar, i den mån Kungl. Maj:t därom förordnar och medel för ändamålet anvisas, dock att arbeten av mindre omfattning, för vilka medel ej behöva särskilt anvisas, efter chefens för sjökarteverket beprövande kunna för marinens behov verkställas, utan att Kungl. Maj:t därom förordnat;

att utgiva veckoskriften »Underrättelser för sjöfarande», innehållande meddelanden om förändringar rörande säkerhetsanstalterna för sjöfart vid rikets kuster och segelbara inlandsfarvatten, meddelanden om sjöfartshinder i riket omgivande farvatten och andra för sjöfarande viktiga upplysningar ävensom, så fullständigt ske kan, underrättelse beträffande förändringar i säkerhetsanstalterna och hinder för sjöfarten vid andra länders kuster;

att mot den ersättning, som av Kungl. Maj:t fastställs, pröva och undersöka fartygslanternor, kompasser och andra nautiska instrument vid för ändamålet upprättade kontrollstationer samt att över de undersökta lanternorna och instrumenten föra journaler och utfärda certifikat, utvisande deras egenskaper;

att söka gagna sjöfarten genom att i mån av tillgång dels anskaffa och för sjöfarande förevisa även andra nautiska instrument, dels anskaffa och hålla tillgängliga böcker, tidskrifter och kartor av vikt i nautiskt hänseende, dels ock söka väcka och underhålla fartygsbefälhavares och redares intresse för samlandet av sådana upplysningar, som kunna vara av vikt för navigationen å såväl världshaven som Sverige närmast omgivande farvatten; samt

att utföra jordmagnetiska mätningar och undersökningar för tillgodoseende av sjöfartens behov och, i den mån förhållandena det medgiva, till gagn för andra allmänna intressen ävensom att till allmänhetens tjänst offentliggöra resultaten.

Till chef för sjökarteverket förordnar Kungl. Maj:t en officer vid flottan av regementsofficers grad.

Vid sjökarteverket tjänstgör i övrigt militär och civil personal.

Att tjänstgöra vid byråarbetena beordras officerare och underofficerare vid flottan. Officerarna böra vara till antalet fyra, varav en av regementsofficers grad. Utöver detta antal bör under erforderlig tid för sin utbildning vid byråarbetena tjänstgöra sådan officer, som är avsedd för chefsbeställning å mättingsfartyg.

En i marininstaben tjänstgörande sjöofficer beordras till tjänstgöring i sjökarteverket såsom militärledsassistent.

Till tjänstgöring vid kartverkets mättningsarbeten beordras årligen personal vid flottan.

I stället för officer vid flottan kan till tjänstgöring vid kartverket i begränsad utsträckning beordras officer i flottans reserv.

I särskilda fall eller då militär personal icke kan beordras till mättningsarbetena i tillräckligt antal eller av erforderlig beskaffenhet, äger kartverkschefen att gå i författning om anställande av civil personal, i den mån anvisade medel därtill lämna tillgång.

Sjökarteverkets civila personal utgöres av:

- en förste aktuarie vid sjömättningsväsendet,
- ytterligare två tjänstemän i andra lönegraden, den ene vid kontroll- och den andre vid undersökningsväsendet,
- en aktuarie och en kartograf vid sjömättningsväsendet,
- en redogörare,
- ett ombud vid var och en av kontrollväsendets agenturer i Stockholm, Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall, tillika föreståndare för den med agenturen förenade kontrollstationen,
- tolv manliga ritare och gravörer,
- två kvinnliga biträden av andra graden och ett kvinnligt biträde av första graden, samt
- en vaktmästare.

Därjämte tjänstgöra vid kartverket för sin utbildning aktuarie- och kartografaspiranter samt ritare- och gravörelever, varförutom i mån av behov annan civil extra personal anställles.

Beträffande förste aktuarien vid sjömättningsväsendet — vilken likasom annan tjänsteman i andra lönegraden, aktuarie och kartograf utnämnes av Kungl. Maj:t på förslag av kartverkschefen — är särskilt stadgat i instruktionen, att han anställles medelst förordnande i det fall, att han kvarstår i beställning vid flottan eller i dess reserv (med pension) eller å reservstat.

Villkor för
anställning
vid sjökarte-
verket.

För anställning som *förste aktuarie* vid sjömätningväsendet erfordras dels teoretisk kompetens, ej understigande vad som i det följande angives såsom kompetensvillkor för aktuariefattningen och styrkt genom vederbörliga examina eller på annat fullt tillfredsställande sätt, dels ock att genom tjänstgöring vid sjökarteverket eller annorledes hava ådagalagt goda insikter inom till befattningen hörande arbetsområden.

För anställning som *tjänsteman i andra lönegraden* vid kontroll- och undersökningsväsendet erfordras dels att genom betyg över avlagd filosofie licentiatexamen eller genom på annat minst lika betryggande sätt hava styrkt sig äga erforderliga kunskaper i ämnet fysik, dels att genom tjänstgöring vid sjökarteverket eller annorledes hava ådagalagt goda insikter inom till befattningen hörande arbetsområden.

För anställning som *aktuarie* erfordras dels att hava avlagt filosofisk ämbetsexamen eller filosofie kandidatexamen, vardera med minst betyget med beröm godkänd i ettdera av ämnena astronomi eller matematik samt omfattande jämväl ämnet fysik, dels ock att genom tjänstgöring vid sjökarteverket eller annorledes hava ådagalagt tillfredsställande insikt i utförandet av till befattningen hörande arbeten.

För anställning som *kartograf* erfordras att hava avlagt antingen lantmäteriexamen eller filosofisk ämbetsexamen eller filosofie kandidatexamen, i senare fallen med betyg i samma ämnen, som erfordras för aktuariefattning, dock med rätt att utbyta betyg i fysik eller överbetyg i astronomi eller matematik mot betyg i något geofysiskt ämne. Vidare erfordras att genom tjänstgöring vid sjökarteverket eller annorledes hava ådagalagt lämplighet för till befattningen hörande arbeten.

För anställning som *redogörare* erfordras styrkt förmåga att självständigt föra enklare räkenskap, varvid såsom grundfordran gäller kompetens motsvarande den för förrådskonstapeltjänst vid flottan föreskrivna.

Angående fordringar för anställning som ombud vid kontrollväsendets agenturer, tillika föreståndare för kontrollstation, äro särskilda bestämmelser meddelade.

Manlig ritare eller gravör skall för att vinna ordinarie anställning hava fyllt 22 år.

Jag övergår nu till det av löneregleringskommittén avgivna förslaget om ny definitiv lönereglering för sjökarteverkets civila personal.

Över förslaget hava utlåtanden avgivits av kommissionen för de allmänna kartarbetena den 12 maj 1922 och av chefen för sjökarte-

verket den 15 maj 1922, varjämte tjänstförrättande chefen för marin-staben den 19 maj samma år yttrat sig i ämnet och därvid tillstyrkt bifall till de av chefen för sjökarteverket i dennes berörda utlåtande framställda förslag. Dessutom har fövsvärsväsendets lönenämnd yttrat sig i anledning av en av kartverkschefen gjord framställning om ökad avlöning. Tillika torde i sammanhang med löneregleringen få beröras bestämmelserna om vissa förmåner för den vid sjökarteverkets mät-ningsarbeten tjänstgörande personal.

För frågornas behandling redogöres under följande avdelningar.

A. Kartverkschefens avlöningförmåner.

Hos Kungl. Maj:t har chefen för sjökarteverket gjort framställning, att bemälda chef, för den händelse han innehade lägre tjänsteställning än kommandörs, måtte i avlöningshänseende bliva likställd med över-direktör.

I framställningen anmärktes, bland annat, att för den händelse chefen för sjökarteverket vore kommandörkapten av 1. graden, vore han enligt gällande bestämmelser lägre avlönad än de byråchefer m. fl., som tillhörde högre löneklass än den lägsta inom 20:e lönegraden i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 22 juni 1921 (Svensk författningssamling nr 451).

Över nämnda framställning har lönereglerngskommittén utlåtit sig, att kommittén, som icke kunnat undgå att finna omförmälda i kart-verkschefens framställning berörda förhållande anmärkningsvärt, emeller-tid hölle före, att, så länge kartverket vore i den utsträckning, som för närvarande vore fallet, militäriskt anordnat och chefen för verket skulle vara militär, det torde vara en militär avlöningsfråga, huruvida för visst eller vissa fall särskilt avlöningstillägg borde tillerkännas be-mälda chef; detta i analogi med vad som gällde beträffande befattnings-havare, som vore upptagna i 31 § av officersavlöningsreglementet den 29 juni 1921 (Svensk författningssamling nr 388). I varje fall ansåge sig kommittén icke kunna tillstyrka, att särskilt avlöningstillägg för ifrågavarande ändamål påfördes staten för den civila personalen vid kartverket.

Löneregle-
rings-
kommittén.

Sedan chefen för sjökarteverket gjort förnyad framställning i ämnet, har yttrande över denna avgivits av försvarsväsendets lönenämnd.

Försvars-
väsendets
lönenämnd.

Lönenämnden har därvid framhållit, att sjökarteverket med hänsyn till dess organisation, mängden av där anställd personal och de viktiga arbetsuppgifter, som åläge verket, torde kunna jämföras med de civila ämbetsverk, i spetsen för vilkas förvaltning stode chefer i den s. k. lägre överdirektörsgraden. I anslutning till vad av löneregleringskommittén anförts hölle lönenämnden före, att det måste anses anmärkningsvärt, att, då till chef för sjökarteverket förordnades officer i lägre beställning än såsom kommandör, denne bleve i avlöningshänseende väsentligt sämre ställd än nyss berörda civila verks chefer. Det torde därför böra tagas under övervägande, huruvida icke en ändring härutinnan borde vidtagas.

I detta avseende ansåge lönenämnden sig böra erinra därom, att vissa militära beställningshavare på grund av beställningarnas ansvarsfulla art ansetts böra i lönehänseende beredas ett visst försteg framför annan personal i samma lönegrad. Enligt bestämmelserna i 31 § av officersavlöningsreglementet åtnjöte, bland andra, chefen för krigsskolan och fälttygmästaren vardera ett arvode av 2,040 kronor. Beloppet av dessa arvoden föreslogs av 1918 års militära avlöningssakkunniga och var så avpassat, att det motsvarade skillnaden i lön på G-ort för personal i 5:e och 6:e lönegraderna, d. v. s. för överstelöjtnant respektive överste, i den av de sakkunniga föreslagna löneplanen för officerare m. fl. Sedermera vidtogos emellertid en del ändringar i de sakkunnigas förslag, till följd varav arvoden nu icke uppginge till skillnaden mellan nämnda löner.

Lönenämnden, som för närvarande icke velat ifrågasätta någon rubbning i de av riksdagen fastslagna, i nämnda § av officersavlöningsreglementet upptagna arvoden, hade ansett det kunna komma under övervägande, huruvida icke den förhöjning i lönen, som i nu ifrågasättande fall kunde böra tillerkännas kartverkschefen, borde begränsas till samma belopp som nyss angivna arvoden. Den förutnämnda jämförelsen mellan kartverkschefen och överdirektör i lägre grad syntes dock lönenämnden vara så bindande, att nämnden, för åstadkommande av full rättvisa, funne sig böra förorda, att löneförhöjningen fastställdes till skillnaden mellan lön på G-ort i 5:e lönegraden enligt gällande löneplan för officerare, 10,500 kronor, och den för överdirektörsbefattning i lägre lönegrad bestämda, 13,020 kronor, eller 2,520 kronor.

Möjligheten att till chef för sjökarteverket kunde komma att förordnas officer i lägre beställning än överstelöjtnants respektive kommandörkapitänens av 1. graden vore visserligen icke utesluten. Då emellertid ett dylikt förordnande endast undantagsvis torde förekomma samt

innehavandet av den lägre beställningen för den förordnade kunde förutsättas komma att vara endast under en kortare övergångsperiod, hade lönenämnden ansett sig kunna bortse härifrån. Någon ytterligare förhöjning utöver nyss angivna belopp ansåge nämnden därför icke böra i nu berörda fall förekomma.

Löneförhöjningen syntes, i likhet med förenämnda särskilda ersättningar till vissa andra militära beställningshavare, böra givas form av arvode och bestämmas att utgå från kartverkets anslag till avlöningar, varvid anslaget nuvarande benämning i riksstaten »avlöning till sjökartverkets civila personal» borde utbytas mot »avlöning till sjökartverkets personal».

Med anledning härav finge lönenämnden hemställa, det Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att i avlöningsstaten för sjökartverket finge uppföras ett arvode å 2,520 kronor att utgå till chefen för sjökartverket, då denne vid flottan innehade lägre beställning än såsom kommandör.

I förevarande fråga hava såväl lönerogleringskommittén som försvarsväsendets lönenämnd yttrat sig. För lönerogleringskommittén, som haft att behandla frågan i sammanhang med den åt kommittén uppdragna lönerogleringen för sjökartverkets civila personal, har frågan strandat därpå, att densamma enligt kommitténs mening vore en militär avlöningsfråga, vadan ett eventuellt avlöningstillägg åt kartverkschefen icke borde belasta staterna för den civila personalen vid kartverket. Lönenämnden däremot har ansett, att under hittillsvarande anslaget »avlöning till sjökartverkets civila personal», vars benämning emellertid finge undergå lämplig omredigering, borde uppföras ett arvode å 2,520 kronor att utgå till kartverkschef, som vid flottan innehade lägre beställning än såsom kommandör.

För min del finner jag mig kunna instämma med lönenämnden, till vars yttrande jag hänvisar. Vad beträffar benämningen av anslaget, torde detta lämpligen kunna upptagas under rubriken »avlöningsstat».

B. Placering av sjökartverkets civila personal i lönegrader enligt det nya civila avlöningssystemet.

Beträffande den å avdelningen för sjömätningväsendet uppförda förste aktuariefattningen har lönerogleringskommittén erinrat, hurusom, då denna befattning vid 1918 års lagtima riksdag inrättades, riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts, på kommitténs yttrande grundade förslag fastställde löneförmånerna, under i staten angiven förutsättning,

Departements-
chefen.

Förste
aktuarien.
Löne-
reglerings-
kommittén.

till 5,800 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. Befattningen i fråga blev sålunda i avlöningshänseende likställd med befattningar av andra normalgraden vid centrala ämbetsverk. I förslag, som förelegat för kommittén, hade däremot befattningen ansetts böra i avlöningshänseende likställas med befattningen såsom arbetschef vid allmänna kartverkets avdelning för ekonomiska arbeten och stomkartearbeten.

Hos löneregleringskommittén hade nu förste aktuarien — under förmenande att hans tjänsteställning och ansvar närmast vore att jämföra med byrådirektörs — anhållit, att berörda befattning måtte placeras i samma lönegrad som byrådirektörsbefattning vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt eller i 18:e lönegraden, avdelning B i den nya löneplanen. Till stöd för sin framställning hade förste aktuarien vidare anfört, att han närmast under kartverkschefen ansvarade för arbetena inom rit-, gravyr- och tryckeridetaljerna samt att han, jämlikt instruktionen för sjökarteverket, vore skyldig att, för såvitt regementsofficer ej vore kommenderad, träda i chefens ställe under den tid, denne på grund av tjänsteresor eller semester vore frånvarande.

I sistnämnda hänseende finge kommittén erinra, hurusom, enligt den nya instruktionen för sjökarteverket, av de till tjänstgöring vid byråarbetena beordrade officerare vid flottan en borde vara av regements-officers grad, samt att till tjänstgöring vid kartverket kunde i begränsad utsträckning beordras, i stället för officer vid flottan, officer i flottans reserv. I anslutning till sistberörda bestämmelse innehölles ock i 13 § den bestämmelsen, att under semester, tjänstledighet eller tillfälligt förhinder för kartverkschefen att utöva befattningen densamma övertoges av den främste vid kartverket tillstädesvarande officeren av regements-officers grad vid flottan eller i dess reserv eller, därest sådan officer ej vore tillstädes, av förste aktuarien vid sjömätningstväsendet, Kungl. Maj:t dock obetaget att, vid förfall för chefen att utöva befattningen, förordna vikarie för honom, när anledning därtill gäves.

Med den större möjlighet, som sålunda komme att förefinnas att erhålla militär vikarie för kartverkschefen under dennes ledighet eller tillfälliga tjänsteförhinder, syntes de fall, då den ifrågavarande förste aktuarien kunde böra träda i chefens ställe, komma att bliva synnerligen fåtaliga. Hans eventuella ställföreträderskap för chefen syntes fördenskull ej kunna föranleda den av honom begärda ställning å löneskalan.

Till en sådan ställning kunde ej heller de honom i hans befattning tillhörande göromål berättiga.

Enligt den nya instruktionen åläge det honom närmast att ansvara för redaktionen av de allmänna sjökorten, omfattande såväl deras första tekniska utarbetande som deras alltjämt fortlöpande komplettering och rättande, varjämte han skulle utöva tillsyn över sjökortens tryckning och all sjömätningstväsandets övriga tekniska byråverksamhet.

För sin del kunde kommittén för den ifrågavarande, så nyligen tillkomna förste aktuariefattningen ej tillstyrka högre placering än i lönegraden B 15, d. v. s. samma lönegrad, till vilken flertalet tjänstemän av förutvarande andra normalgraden vid centrala ämbetsverk hänförts. Bibehållas borde emellertid bestämmelse av innehåll, att avlöningen enligt nämnda lönegrad utginge endast under förutsättning, att förste aktuarien icke vore militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, i vilket fall han endast ägde uppbära arvode till belopp, som av Kungl. Maj:t bestämdes, allt efter som han vore militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

Kommissionen för de allmänna kartarbetena hemställde, att förste aktuarien vid sjömätningstväsandet måtte, för den händelse de båda tjänstemännen i andra lönegraden vid kontroll- och undersökningstväsandet ansåges böra tilldelas högre löneställning än B 15, uppflyttas i samma högre lönegrad.

Kommissionen för de allmänna kartarbetena.

Enligt chefens för sjökartverket förmenande vore förste aktuariens vid sjömätningstväsandet av lönerogleringskommittén föreslagna placering i lönegraden B 15 icke företagen med tillbörlig hänsyn till befattningens ansvar och det med densamma förenade arbetets omfattning och betydelse. Jämlikt gällande arbetsordning vid sjökartverket vore arbetet organiserat på fyra avdelningar, av vilka den första och största, sjökortsdetaljen för allmänna sjökort och seglingsbeskrivningar, handhades av förste aktuarien som föreståndare. Största delen, cirka 25 personer, av den vid kartverket anställda civila personalen tjänstgjorde i de olika karttekniska grenarna under förste aktuariens föreståndarskap. Den omständigheten, att innehavare av förevarande befattning skulle förestå avdelning inom verket, syntes motivera befattningens upptagande i högre än den föreslagna lönegraden.

Chefen för sjökartverket.

Kartverkschefen erinrade, hurusom kommittén å sid. 39 i sitt betänkande LXII den 3 november 1920 rörande utredning och förslag beträffande ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk bland annat anfört, att kommittén ansett med fog böra till 16:e lönegraden hänföras jämväl intendenterna

vid nationalmuseum och antikvarierna vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien med avseende å de krav, som borde ställas å dessa befattningshavare såsom föreståndare för avdelningar inom respektive institutioner. Med avseende på de fordringar, som jämlikt instruktionen för sjökartverket vore uppställda på förste aktuarien, syntes denne kunna jämföras med förenämnda av kommittén angivna föreståndare. Det syntes därför, som om förste aktuarien vid sjökartverket med fog kunde vara berättigad att bliva placerad i minst lika hög lönegrad som dessa.

Enligt kommitténs föreliggande förslag hade, då frågan om inrättandet av nu förevarande befattning varit under behandling, förslag framlagts om befattningens jämförande i avlöningshänseende med befattningen såsom arbetschef vid allmänna kartverkets avdelning för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten. Ehuru så icke blev fallet, förtjänade detta dock att framhållas i detta sammanhang för belysande av befattningens natur av föreståndarskap.

Om också det ovan framhållna syntes vara av den art, att en revision av kommitténs löneplaceringsförslag i förevarande avseende därav kunde påkallas, vore det likväl en annan omständighet, som ännu starkare talade härför.

Kommittén hade ansett, att den förste aktuarien åliggande skyldigheten att jämföras § 13 i instruktionen för kartverket vid förfall för chefen träda i dennes ställe endast sällan komme att påfordra förste aktuariens uppehållande av chefskapet. Kommittén syntes därvid haft uppmärksamheten riktad på bestämmelsen i § 2 mom. 2 i sagda instruktion, vari föreskrevs, att av de till tjänstgöring vid byråarbetena i sjökartverket kommenderade officerarna en borde vara av regements-officers grad. Jämlikt förenämnda § 13 tillkomme det i första hand denne att under chefens frånvaro förestå ämbetet. För vinnande av klarhet, huruvida denna fråga kunde komma att röna inverkan av en eventuell revision av sjöförsvaret, hade kartverkschefen hos försvarsrevisionen gjort förfrågan härom och hade till svar erhållit det meddelandet, att, såvitt för det dåvarande kunde bedömas (april 1922), försvarsrevisionen uti sitt blivande förslag angående sjöförsvarets ordnande komme att för tjänstgöring i sjökartverket beräkna endast en regementsofficer, nämligen chefen för verket. För den händelse ett förslag i sådan riktning vunne statsmakternas gillande, vilket förefölle ganska sannolikt, syntes således ställföreträderskapet för kartverkschefen komma att påvåla förste aktuarien i alla de fall, då Kungl. Maj:t icke förordnat vikarie. Som kartverkschefen på grund av de under mättings-

säsongen förekommande inspektionsresorna ofta nödgades lämna verket, syntes i motsats till kommitténs förmenande de tillfällen, då chefsbefattningens arbetsbörda och ansvar komme att överflyttas på förste aktuarien, bliva såväl talrika som relativt långvariga.

Beträffande placeringen av tjänstemännen i andra lönegraden vid kontroll- och undersökningsväsendet hade kommittén i sitt betänkande (jfr sid. 23 och 24 härefter) yttrat, att kommittén visserligen icke ville bestrida, att vissa skäl kunde anföras för tilldelande åt dem av något högre löneställning än enligt 15:e lönegraden, men hade kommittén — helst tillräcklig erfarenhet ännu icke vunnits rörande omfattningen och den närmare beskaffenheten av det arbete, som ålåg dem efter kontroll- och undersökningsväsendets inordnande i sjökartverket — ansett sig böra förorda, att dessa tjänstemän åtminstone tillsvidare inordnades i samma lönegrad, till vilken tjänstemän i hitillsvarande andra normalgraden i allmänhet blivit hänfödda, eller den 15:e lönegraden. Av löneregleringskommitténs nämnda uttalande framginge tydligen, att kommittén ansåge, att tjänstemännen i andra lönegraden vid kontroll- och undersökningsväsendet vore mer berättigade till placering i en högre lönegrad än förste aktuarien vid sjömättningsväsendet. Enligt vad kartverkschefen från kommittén sport, syntes denna ståndpunkt bero på, att i kartverkets instruktion examenskompetensen för de båda förstnämnda befattningarna satts högre än för förste aktuarien vid sjömättningsväsendet. Gentemot detta anhölle kartverkschefen dock få framhålla, att för förste aktuarietjänsten vid sjömättningsväsendet huvudvikten måste läggas på att denne tjänsteman vore en person med ingående praktisk erfarenhet om sjömätning och fartygs navigering, samt att han i grunden förstode de fordringar, vilka såväl handelssjöfarten som marinen måste ställa på såväl sjökort som seglingsbeskrivningar, samt icke minst att han med mognat omdöme i dessa frågor förenade fallenhet för och kunskap i sjökarteteknik. Dessa betingelser vore enligt kartverkschefens mening av största betydelse, men de vunnes icke genom någon högre akademisk examen utan genom mångårigt arbete, såväl praktiskt som teoretiskt, ävensom fallenhet för yrket.

Dessutom vore att framhålla, att förste aktuarien vid sjömättningsväsendet, som varje år vid flera tillfällen komme att bestrida chefskapet, principiellt icke borde ställas lägre i löneavseende än någon tjänsteman, han vid dylika tillfällen vore chef för. Detta skulle dock vara fallet, om de båda andra ifrågavarande tjänstemännen placerades i 16:e lönegraden och förste aktuarien vid sjömättningsväsendet i 15:e lönegraden.

Vad kommittén i sitt förslag anfört vid behandlingen av frågan om förevarande befattnings löneplacering syntes kartverkschefen tyda på ett underskattande av befattningens betydelse för sjökarteverkets verksamhet. Kartverkschefen ville framhålla behovet av, att befattningen bleve så pass väl avlönad, att till densamma kunde vid nytilsättande erhållas fullt kvalificerad och i allo lämplig arbetskraft.

I anslutning till vad kartverkschefen sålunda anfört beträffande förste aktuarien vid sjömätningstväsendet anhölle han få föreslå, att denna tjänst placerades i 16:e lönegraden.

Departements-
chefen.

Lika med löneregeringskommittén finner jag tillräcklig anledning icke föreligga att placera ifrågavarande befattningshavare i högre lönegrad än B 15. Givetvis bör den av kommittén omförmälda, vid befattningen nu knutna lönebestämmelsen bibehållas.

Aktuarien.
Löne-
reglerings-
kommittén.

Vidkommande aktuariefattningen vid sjökarteverket har löneregeringskommittén erinrat om, att befattningen inrättades vid 1912 års riksdag, varvid befattningshavaren i avlöningshänseende likställdes med tjänstemän i första normalgraden vid centrala ämbetsverk. Hans löneförmåner bestämdes sålunda till 4,000 kronor jämte tre ålderstillägg, vardera à 500 kronor.

Samtidigt jämställdes geodeterna vid rikets allmänna kartverk i avlöningshänseende med adjunkter vid rikets allmänna läroverk, alltså med en avlöning av 3,000 kronor jämte fyra ålderstillägg à 500 kronor. Aktuarietjänsten vid sjökarteverket ansågs fördenskull med de krav, som ställdes å befattningen, böra ställas i en något högre löneställning än geodet vid allmänna kartverket.

Enahanda blev förhållandet vid 1918 års lagtima riksdag, då geodeterna vid sistnämnda kartverk tillerkändes de löneförmåner, som då tillkommo tjänstemän i första normalgraden. Aktuarien vid sjökarteverket erhöll då samma avlöningsförmåner som vid olika tillfällen av statsmakterna tillagts tjänster, vilka ansetts böra intaga en ställning mellan förstagrads- och andragradstjänsterna vid centrala verk, nämligen 4,500 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett à 500 kronor.

I en till löneregeringskommittén ingiven framställning hade aktuarien vid sjökarteverket begärt upprätthållande av den marginal i avlöningshänseende, som rådde och som alltsedan befattningens inrättande rått mellan nämnda befattning och geodetbefattningarna vid rikets allmänna kartverk.

Enligt den nya instruktionen för sjökarteverket hade aktuarien att utföra geodetiska mätningar och beräkningar ävensom andra observa-

tioner eller beräkningar, som fölle inom området för sjökarteverkets verksamhet, samt att öva tillsyn över verkets koncept- och originalmätningsskartor ävensom över dess sanling av andra kartor och böcker.

Det syntes ej kunna förnekas, att aktuarien vid sjökarteverket i förhållande till geodeterna vid allmänna kartverket hade en mera självständig tjänsteställning och mera än dessa vore hänvisad till arbete på eget ansvar. Under det att nämligen den geodetiska avdelningen vid allmänna kartverket stode under närmaste chefskap av professorn vid generalstaben och arbetet inom avdelningen utfördes på tre s. k. »detaljer», av vilka en stode under direkt ledning av professorn, och i regel en av de två observatorerna utövade ledningen av var sin av de övriga två detaljerna, hade aktuarien vid sjökarteverket icke över sig någon på det geodetiska området särskilt sakkunnig person.

Vid nu antydda förhållanden hade kommittén icke ansett sig böra föreslå någon rubbning av den ställning i avlöningshänseende i förhållande till geodeterna vid rikets allmänna kartverk som bemälda aktuarie enligt statsmakernas beslut hittills intagit. Kommittén, som i samtidigt avlåtet utlåtande angående den civila personalen vid rikets allmänna kartverk hänförde bemälda geodeter till lönegraden B 13, hemställde alltså, att aktuarien vid sjökarteverket placerades i lönegraden B 14.

Mot detta löneregleringskommitténs förslag hava myndigheterna icke gjort någon erinran.

Myndig-
heterna.

Med hänsyn till aktuariens arbetsuppgifter och den självständiga ställning, som av honom intages i jämförelse med geodeterna vid rikets allmänna kartverk, anser även jag, att den marginal i avlöningshänseende mellan aktuarie- och geodetbefattningarna, som upprätthållits sedan aktuariebefattningens tillkomst, fortfarande bör bibehållas. Enligt vad jag inhämtat, kommer chefen för jordbruksdepartementet att föreslå omförmälda geodeter till placering i lönegraden B 13, varför jag, med anslutning till det nyss anförda, anser mig böra förorda aktuariebefattningens upptagande i lönegraden B 14.

Departements-
chefen.

Löneregleringskommittén erinrade om, att *kartograf* befattningen vid sjökarteverket hade uppförts å kartverkets stat vid 1918 års lagtima riksdag, varvid innehavaren av befattningen, såsom ock vid samma riksdag skedde beträffande kartograferna vid rikets allmänna kartverk, i avlöningshänseende likställdes med tjänstemän av första normalgraden vid centrala ämbetsverk.

Kartografen.
manliga ritare
och gravörer.
kvinnliga
biträden samt
vaktmästaren.
Löne-
reglerings-
kommittén.

I överensstämmelse härmed hemställde kommittén, att kartografen vid sjökarteverket måtte placeras i lönegraden B 13.

Kommittén erinrade vidare om, att *manliga ritare och gravörer* vid sjökarteverket jämlikt beslut av 1912 års riksdag erhållit enahanda avlöningsförmåner, samma riksdag fastställde för motsvarande befattningshavare vid rikets allmänna kartverk, eller 2,400 kronor jämte fyra ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor. Det blev därvid förutsatt, att den normala arbetstiden å tjänsterummet för dessa befattningshavare skulle sättas till i allmänhet minst sju timmar per söckendag.

Vid 1918 års lagtima riksdag tillerkändes manliga ritare och gravörer såväl vid sjökarteverket som vid rikets allmänna kartverk de löneförmåner, nu gällande stater för de båda kartverken upptoge, eller 3,000 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor.

I en till löneregleringskommittén ingiven framställning hade manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket, med erinran, att, enligt det för kommunikationsverken gällande avlöningsreglementet, tjänstemän med titeln ritare blivit hänfödda till 8:e lönegraden, hemställt, att ritare och gravörer vid sjökarteverket måtte placeras i högre lönegrad än den, till vilken sagda tjänstemän vid kommunikationsverken sålunda hänförts. Till stöd för framställningen hade, bland annat, anförts, att ritare vid sjökarteverket dels på grund av tjänstgöring såsom mättningsförrättare vid sjömättningsarbetet dels ock på grund av den utbildning, som erfordrades för befattningen, borde kunna jämsställas med mätaretekniker vid statens vattenfallsverk, vilken befattning hänförts till 9:e lönegraden i det för kommunikationsverken gällande avlöningsreglementet, samt att gravörernas arbete syntes kunna likställas med de åligganden, som i sistnämnda lönegrad placerade instrumentmakare vid statens vattenfallsverk hade att utföra.

I sitt utlåtande angående den civila personalen vid rikets allmänna kartverk hade kommittén beträffande avlöningen för manliga ritare och gravörer vid sistnämnda kartverk givit tillkänna, att vid prövning av de på spörsmålet inverkan omständigheter kommittén kommit till den upplåtning, att det måste anses såsom en skäligen placering, om manliga ritare och gravörer vid nämnda kartverk hänfördes till lönegraden B 8.

Kommittén hemställde, att även manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket — 12 till antalet enligt nuvarande stat — måtte hänföras till samma lönegrad, B 8.

Enligt vad kommittén inhämtat sysselsattes alla tre å sjökarteverkets stat upptagna *kvinnliga biträden* med ritarbeten. Två av dem vore uppförda i hittillsvarande andra graden och det tredje i första

graden. De två förstnämnda syntes under benämningen kvinnliga ritbiträden böra hänföras till lönegraden C 3 och det sistnämnda biträdet under benämningen kvinnligt biträde till lönegraden C 2 i den nya löneplanen.

Vid 1912 riksdag uppfördes å ordinarie stat vid sjökarteverket en *vaktmästare* med samma avlöningsförmåner som vaktmästare i allmänhet vid statskontoret m. fl. centrala ämbetsverk, alltså 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 100 kronor. Vid 1918 års lagtima riksdag bragtes löneförmånerna för vaktmästaren vid sjökarteverket i överensstämmelse med vad som då tillerkändes motsvarande befattningshavare vid ett flertal verk. Avlöningen utginge alltså numera med 1,600 kronor jämte tre ålderstillägg à 100 kronor efter respektive 3, 6 och 9 år.

I enlighet med vad som numera gällde för motsvarande befattningshavare vid statsdepartement med flera verk ansåge löneregeringskommittén vaktmästaren vid sjökarteverket böra, med benämning expeditionsvakt, hänföras till lönegraden B 1.

De i ärendet hörda myndigheterna hava icke haft någon erinran mot löneregeringskommitténs förevarande förslag.

Myndig-
heterna.

Även jag ansluter mig till kommitténs förslag i dessa delar.

Departements-
chefen.

Löneregeringskommittén erinrade, att vid 1918 års lagtima riksdag hade, i enlighet med löneregeringskommitténs av Kungl. Maj:ts upptagna förslag, å sjökarteverkets stat uppförts en ordinarie redogörare med lika avlöning, som tillerkändes manliga ritare och gravörer vid verket, d. v. s. 3,000 kronor jämte tre ålderstillägg à 400 kronor.

Redogöraren.
Löne-
reglerings-
kommittén.

I en av dåvarande kartverkschefen utarbetad, för kommittén tillgänglig promemoria hade föreslagits, att för anställning såsom redogörare skulle erfordras styrkt förmåga att självständigt föra enklare räkenskaper, varvid såsom grundfordran kunde uppställas kompetens för förrådskonstapelstjänst vid flottan. Befattningen skulle vidare i avlöningshänseende likställas med de vid sjökarteverket förefintliga ritar- eller gravörtjänsterna.

Kompetensfordringar av enahanda innebörd funnes för redogörarbefattningen föreskrivna såväl i instruktionen för verket den 23 december 1918 som i instruktionen den 24 mars 1922.

I den nya instruktionen sades, att redogöraren omhänderhade och redovisade kartverkets kassa och inventarier, med undantag av fartygsinventarier, förde verkets räkenskaper samt biträdde i övrigt efter kart-

verkschefens bestämmande med expeditionsgöromål och vid handhavandet av kartverkets ekonomi.

I en till löneregleringskommittén ingiven framställning från redogöraren vid sjökarteverket hade denne, med hänvisning till instruktion och arbetsordning ävensom till en promemoria från förutvarande kartverkschefen, sökt visa omfattningen och betydelsen av de redogöraren åliggande göromålen, i och för bedömandet av frågan om befattningens placering i lönegrad.

Med hänsyn emellertid dels därtill, att i den nya instruktionen för sjökarteverket de dittillsvarande enkla kompetensfordringarna för redogörarbefattningen bibehållits oförändrade, dels ock till avlöningarna för underofficerare vid armén och marinen enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921, ansåge kommittén sig icke kunna tillstyrka frångående av den hittillsvarande likställigheten i avlöningshänseende mellan redogöraren samt de manliga ritarna och gravörerna vid sjökarteverket, utan hemställde, att redogöraren, liksom dessa andra, hänfördes till lönegraden B 8.

Kommissionen
för de all-
männa kart-
arbetena.

Kommissionen för de allmänna kartarbetena hemställde, att redogöraren, som enligt den för sjökarteverket gällande instruktionen även biträdde vid expeditionsgöromålen och av vilken, enligt av kartverkschefen lämnad upplysning, måste fordras vissa särskilda kvalifikationer i och för utförande av sekreteraregöromål, måtte uppföras i lönegraden B 9.

Chefen för
sjökarte-
verket.

Enligt chefens för sjökarteverket mening hade löneregleringskommittén med avseende å redogörarens löneplacering varit alltför njuigg. Befattningens ansvar ävensom dess efter hand alltmer ökade arbetsbörda syntes kartverkschefen tala för dess upptagande i högre lönegrad än den av kommittén föreslagna. I den mån som kartverkets verksamhet svällt ut hade expeditionsgöromålen och speciellt arbetet med uppsättandet av avgående skrivelser ökats väsentligt. Tack vare den nuvarande redogörarens fallenhet för denna verksamhet hade han i anmärkningsvärd grad kunnat biträda kartverkschefen i detta hänseende. Skulle kartverkschefen i enlighet med § 6 mom. 1 i kartverkets instruktion verkligen medlinna att »ombesörja, leda och övervaka kartverkets samtliga arbeten ävensom ägna tillsyn åt vården och underhållet av dess material och tillhörigheter — — — — — m. m.», måste, bland annat, enligt kartverkschefens mening och erfarenhet hans arbete med skrivgöromålen underlättas genom att han disponerade över en

kraft, som ägde förmåga att i någon utsträckning förarbeta de föreliggande frågorna. Det borde härvid beaktas, att övriga tjänstemän vid verket icke vore avsedda för kansligöromål eller för handläggning av förvaltningsärenden, varför deras tid endast i nödfall syntes böra upptagas med dylika.

Även beträffande affärsförbindelserna med statsinstitutioner och privatföretag i utlandet hade under senare tid en avsevärd ökning ägt rum, och Sveriges anslutning till internationella hydrografiska byrån i Monaco, med det därav följande mera intima samarbetet med främmande länders sjökarteverk, hade föranlett en redan nu rätt omfattande skriftväxling, som kunde förväntas att än ytterligare ökas och som ställde nästan oavvisliga krav på någon kännedom om främmande språk, synnerligast engelska, hos den befattningshavare, som hade att granska ingående räkningar och anbud, verkställa likvider samt diarieföra och omhändervisa ingångna handlingar och koncepthandlingar, om vilkas innehåll han givetvis måste äga kännedom, såväl för att kunna fullgöra nu nämnda göromål som för att sedermera kunna tillhandagå med erforderliga upplysningar om dessa och för att på ett verksamt sätt kunna biträda chefen med utredning i de frågor av ekonomisk art, som uppkomme av förenämnda affärsförbindelser och skriftväxling. Även i detta avseende hade den nuvarande redogöraren visat sig uppfylla rimliga anspråk.

Löneregleringskommittén hade vid redogörartjänstens placering i lönegrad fäst sig vid de i instruktionen angivna enkla kompetensfordringarna. Uppmärksamgjord på detta förhållande måste kartverkschefen instämma med kommittén. Vid uppgörandet av förslag till ny instruktion hade han beklagligen icke beaktat de konsekvenser, som i lönehänseende tydligen vore förenade med bibehållande av dessa från 1918 års instruktion hämtade kompetensfordringar för redogörartjänsten.

I samband med uppgörande av förslag till de smärre förändringar i instruktionen, som givetvis bleve en följd av den förestående löne regleringen för kartverkets civilpersonal, syntes även en skärpning av kompetensfordringarna för redogörartjänsten böra vidtagas för att bringa de författningensliga fordringarna till närmare överensstämmelse med de fordringar, som verkligheten ställde på denne befattningshavare, ävensom för att instruktionen i detta avseende skulle i vidare mån än hittills ange de fordringar, som borde ställas på innehavaren eller sökanden av redogörarbefattningen.

Befattningens placering i lönegrad 8 B, såsom av löne regleringskommittén föreslagits, ansåge kartverkschefen vara lägre än som kunde

anses skäligt med hänsyn till det ansvar och arten av de göromål, som åläge redogöraren. Och även för att vid framtida tillsättning av befattningen kunna påräkna en tillräckligt kvalificerad person syntes det vara nödvändigt att något höja den föreslagna lönen.

Hos kartverkschefen hade innehavaren av redogörarbefattningen hemställt om utverkande av befattningens placering i lönegrad 10 B. De i bemälda framställning angivna synpunkterna syntes kartverkschefen vara värda beaktande; och hemställde han, att befattningen måtte hänföras till lönegrad B 9.

Departements-
chefen.

Vad chefen för sjökartverket anfört synes mig icke böra föranleda, att redogörarebefattningen uppföres i högre lönegrad än kommittén föreslagit eller B 8. Till jämförelse må nämnas, att till närmast motsvarande lönegrad i löneplanen för underofficerare i vederbörande militära avlöningsreglemente, nämligen den 4:e, där avlöningen dock är något lägre än i nyssnämnda B 8, hänförts bland andra redogöraren vid ridskolan, till vars göromål hör att förestå kassaförvaltning och ombesörja åligganden, som eljest ankomma på regementsintendent.

Tjänste-
männen av
andra löne-
graden vid
kontroll- och
under-
sökningss-
väsendet.
Löneregleringskom-
mittén.

I fråga om den å staten för sjökartverket uppförda tjänsteman i andra lönegraden, vilken närmast förestode det från nautisk-meteorologiska byrån överflyttade kontrollväsendet, erinrade kommittén, hurusom nämnde befattningshavare uti Kungl. Maj:ts förslag till 1921 års riksdag (propositionen nr 111) upptagits såsom byrådirektör, men enligt riksdagens beslut placerats i andra lönegraden.

Av den nuvarande innehavaren av sagda befattning hade yrkats, att densamma å den blivande nya staten icke måtte placeras i lägre lönegrad än B 17 eller möjligen B 16.

Enligt den nya instruktionen åläge det ifrågavarande tjänsteman huvudsakligen att utöva den närmaste tillsynen över kontrollstationernas verksamhet, att vid behov själv deltaga i kontrollarbetet, att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom kontrollväsendets samtliga arbetsområden och till kartverkschefen däröver avgiva rapporter, att till sjöfartens gagn med uppmärksamhet följa utvecklingen inom den nautiska instrument- och apparattillverkningen samt litteraturen även som att till kartverkschefen däröver avgiva rapporter och förslag.

I instruktionen angåves såsom kontrollväsendets huvudsakliga uppgifter att pröva och undersöka fartygslanternor, kompasser och andra nautiska instrument. Kontrollväsendet åläge i övrigt att noga uppmärksamma de magnetiska företeelserna å järn- och andra fartyg samt nya kompasskonstruktioner och metoder för undersökning av fartygs-

kompassers egenskaper, deviation och kompensering och för detta ändamål sätta sig i förbindelse med utländska institutioner med likartad verksamhet. Dessutom tillkomme det kontrollväsendet att, då sådant påfordrades, biträda vid kompassväsendets ordnande på flottans fartyg, vid anskaffning och undersökning för flottans räkning av kompasser och andra nautiska instrument och vid fartygs magnetiska undersökning.

Då det nu gällde för kommittén att föreslå placering av ifrågasvarande tjänsteman i löneplanen, ville kommittén visserligen icke bestrida, att vissa skäl kunde anföras för tilldelande åt honom av något högre löneställning än enligt 15:e lönegraden, men hade kommittén — helst tillräcklig erfarenhet ännu icke vunnits rörande omfattningen och den närmare beskaffenheten av det arbete, som ålåg honom efter kontrollväsendets inordnande i sjökarteverket — ansett sig böra förorda, att denne tjänsteman åtminstone tillsvidare inordnades i samma lönegrad, till vilken tjänstemän i hittillsvarande andra normalgraden i allmänhet blivit hänfödda, eller den 15:e lönegraden.

Befattningshavaren i fråga syntes tillsvidare kunna erhålla benämningen förste aktuarie.

I gällande stat vore vidare uppförd en *tjänsteman i andra normalgraden vid det jordmagnetiska undersökningsväsendet*. De uppgifter, som tillkomme ifrågasvarande tjänsteman, tillhörde före år 1922 nautisk-meteorologiska byrån och utfördes av en assistent med avlöning i form av arvode. Genom beslut vid 1921 års riksdag blev nyssnämnda assistentbefattning ombildad till en tjänst i andra normalgraden.

Jämväl innehavaren av sistnämnda tjänst hade yrkat, att befattningen måtte i den blivande nya staten uppföras i lönegrad ej lägre än B 17 eller möjligen B 16.

Ifrågasvarande tjänstemans huvudsakliga åligganden angåves i den nya instruktionen sålunda: att utföra jordmagnetiska mätningar och undersökningar; att utföra erforderliga beräkningar av mätningensresultaten; att utföra lämpliga sammanställningar och bearbetningar av mätningarnas och undersökningarnas resultat till för publicering lämpad form; att med uppmärksamhet följa sin vetenskaps framsteg och söka bidra till dess utveckling; ävensom att vid förefallande behov leda och övervaka av annan personal utförda jordmagnetiska arbeten. Enligt instruktionen omfattade kartverkets jordmagnetiska mätning- och undersökningsarbeten magnetisk kartläggning huvudsakligen av rikets kuster och segelbara inlandsfarvatten, undersökning av den magnetiska sekulärvariationen samt publicering av de vunna resultaten jämte andra

ifrågakommande jordmagnetiska arbeten, som kunde vara till gagn för sjöfarten och andra allmänna intressen.

Vid placering av ifrågavarande tjänsteman i löneplanen hade kommittén av liknande skäl, som nyss anförts i fråga om motsvarande tjänsteman vid kontrollväsendet, funnit sig böra föreslå, att nu omhandlade tjänsteman tills vidare hänfördes till 15:e lönegraden, avdelning B, i löneplanen, vid vilket förhållande jämväl denne lämpligen syntes kunna tilldelas tjänstetiteln förste aktuarie.

Kommissionen
för de
allmänna
kartarbetena.

Mot lönereglingskommitténs förslag i nu ifrågavarande delar har kommissionen för de allmänna kartarbetena intet haft att erinra.

Chefen för
sjökarte-
verket.

Chefen för sjökarteverket har närmare angivit åtskilliga omständigheter, som enligt hans mening talade för sagda tjänstemäns placering i högre lönegrad än som av lönereglingskommittén föreslagits.

Kommittén hade för sin del ansett vissa skäl kunna anföras för dessa tjänstemäns placering i högre lönegrad än den 15:e, men emellertid funnit, att tillräcklig erfarenhet ännu icke vunnits rörande omfattningen och den närmare beskaffenheten av det arbete, som ålåg dessa båda tjänstemän, varför kommittén ansett sig böra förorda, att de åtminstone tills vidare placerades i 15:e lönegraden.

Vad beträffade den bristande erfarenhet, som kommittén åsyftade, förefölle det kartverkschefen, som om ett misstag föreläge. Ingendera av dessa tjänster kunde anses vara ny i egentlig mening, ej heller hade några som helst nya uppgifter tillkommit efter nautisk-meteorologiska byråns upphörande. Allt sedan år 1908 hade under nautisk-meteorologiska byrån lytt samma fem kontrollstationer, som nu hörde under sjökarteverket, och under hela denna tid hade vid kontrollstationerna undersökts lanternor och kompasser och utfärdats motsvarande certifikat m. m. Samma skyldighet att leda och övervaka kontrollstationernas arbeten och att följa utvecklingen inom samtliga dithörande områden, som nu ålåg sjökarteverket, ålåg mellan 1908 och 1921 nautisk-meteorologiska byrån. Någon ytterligare erfarenhet rörande omfattningen och den närmare beskaffenheten av de arbeten, som ålåg tjänstemannen i andra lönegraden vid kontrollväsendet, syntes därför icke erfordras.

Samma sak gällde de jordmagnetiska undersökningarna. Allt sedan år 1908 t. o. m. år 1921 hade av nautisk-meteorologiska byrån utförts jordmagnetiska mättnings- och undersökningsarbeten, huvudsakligen utmed landets kuster, med samma skyldighet att publicera mättningsresultaten, som nu ålåg sjökarteverket. Av nautisk-meteorologiska

byrån byggdes år 1912 med särskilt av riksdagen anvisat anslag den motorjakt, som alltsedan använts vid dessa mätningar, och som nu för samma ändamål övertagits av sjökarteverket. Arbetenas omfattning och art under tiden 1908—1921 gäve fullt tillräcklig erfarenhet för bedömande av omfattningen och den närmare beskaffenheten av det arbete, som komme att för framtiden åligga tjänstemannen i andra lönegraden i undersökningsväsendet. Ej heller här syntes ytterligare erfarenheter fordras.

Vad vidare beträffade dessa tjänsters placering tills vidare i 15:e lönegraden, inträffade med denna åtgärd ett provisorium, som ej kunde sägas överensstämma med kommitténs betänkande angående ny definitiv löne reglering. De tjänstemän, som överflyttades till sjökarteverket från nautisk-meteorologiska byrån, kunde dessutom anses under lång tid hava haft sina löner endast provisoriskt ordnade, varför även billighetshänsyn syntes fordra, att de äntligen bleve definitivt placerade i lönegrad, som motsvarade deras arbete och av dem fordrad kompetens.

Samma synpunkt, som för kommittén varit bestämmande vid placering av aktuarien i en högre lönegrad än exempelvis geodeterna vid rikets allmänna kartverk, emedan han i högre grad än dessa vore hänvisad till arbete på eget ansvar och icke hade över sig någon på det geodetiska området särskilt sakkunnig person, syntes kunna anläggas vid placeringen av här åsyftade tjänstemän. För ingendera kunde påräknas förmånen av sådan inom det speciella arbetsområdet högt kvalificerad ledning, som stode flertalet andra någorlunda motsvarande tjänstemän till buds, varjämte egenarten av såväl den teknisk-praktiska som den teoretiska utbildning, som erfordrades av dem, borde redan i och för sig berättiga till placering i 16:e lönegraden. Vid nybesättning av dessa tjänster syntes ock svårighet kunna komma att föreligga att finna kompetenta sökande, om ej högre lön erbjödes än som stode t. ex. läroverkslektorer till buds.

Vad omförmälde tjänsteman vid undersökningsväsendet beträffade, syntes man vidare med fog kunna jämställa den honom enligt instruktionen åliggande redigeringen av de jordmagnetiska, internationellt betydelsefulla publikationerna med vissa förste kanslisekreterares arbeten, om vilka löne regleringskommittén i sitt betänkande den 3 november 1920 beträffande ny definitiv löne reglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, sid. 38, yttrat, att »med de i många fall långt gående anspråk, som måste ställas å dem — i vilket hänseende särskilt må erinras om det vissa av dessa tjänstemän tillkommande arbetet

med avfattande av propositioner till riksdagen — förste kanslisekre-
rarna med fog böra upptagas i den 16:e lönegraden.»

Vid jämförelsen med de motiv, som löneregleringskommittén vid
dessa och flera andra tillfällen åberopat för placering i 16:e eller
högre lönegrad, syntes det kartverkschefen framgå, att verkligt fog för
placering av tjänstemännen i andra lönegraden vid sjökarteverkets
kontroll- och undersökningsväsende i lägre lönegrad än 16:e icke
föreläge.

Departements-
chefen.

För min del finner jag anledning icke föreligga att frångå kom-
mitténs förslag, enligt vilket ifrågavarande båda tjänstemän placerats i
lönegraden B 15 med benämningen förste aktuarier.

C. Arvode för ledning och övervakande av rit- och gravyarbetena.

Löneregle-
rings-
kommittén.

Löneregleringskommittén erinrade, att i gällande stat för sjökarte-
verket vore uppfört ett belopp av 600 kronor till arvode åt den, som
förordnades att leda och övervaka rit- och gravyarbetena.

Enligt vad kommittén inhämtat, åtnjotes sedan flera år tillbaka
nyssnämnda arvode av den äldste manliga ritaren.

Kommittén erinrade jämväl, att å rikets allmänna kartverks stat
vore upptaget ett belopp av 300 kronor till arvode åt manlig ritare
eller gravör, som förordnades att biträda vid ritar- och gravörarybetenas
övervakande och ledning ävensom vid instruktion av yngre ritare och
gravörer. Enligt vad som framginge av kommitténs avgivna utlåtande
rörande allmänna kartverket, hade kommittén föreslagit bibehållande
av sistberörda arvode med oförändrat belopp av 300 kronor.

Då, såvitt kommittén kunde finna, ifrågavarande bägge arvodena
avsåge ersättning för likartade uppdrag vid de särskilda kartverken
samt då icke heller någon mera avsevärd skiljaktighet beträffande upp-
dragens omfattning syntes finnas, förefölle det näppeligen föreligga
någon anledning, att detta arvode vid sjökarteverket skulle utgå med
högre belopp än vid allmänna kartverket. Vid nämnda förhållande och
då manliga ritare och gravörer skulle genom den föreslagna löneregle-
ringen få sina avlöningar ej oväsentligt förbättrade, hade kommittén
ansett sig böra i sitt statförslag för sjökarteverket uppföra ett belopp
av 300 kronor till arvode åt den manliga ritare eller gravör, som för-
ordnades att biträda vid ritar- och gravörarybetenas övervakande och
ledning ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer.

Kommissionen för de allmänna kartarbetena hemställde, att ifrågasvarande arvode måtte bibehållas vid dess hittills varande storlek och utgå såsom arvode åt manliga ritare eller gravörer.

Kommissionen
för de all-
männa kart-
arbetena.

Det i gällande stat för sjökarteverket uppförda arvodet av 600 kronor att utgå till den, som förordnades att leda och övervaka rit- och gravyrarbetena, hade av lönerogleringskommittén föreslagits till ned-sättning med halva beloppet och hade i kommitténs statförslag sålunda blivit uppfört med endast 300 kronor. Kommittén grundade denna sin åtgärd på den omständigheten, att ett arvode för liknande ändamål å rikets allmänna kartverks stat upptagits med allenast det lägre be-
loppet. Att kommittén kommit till denna uppfattning syntes bero av, att kommittén helt naturligt saknade ingående kännedom om arbets-
ledarens vid sjökarteverket åliggande och de ökade i stället för min-
skade göromål, som blivit en följd av den alltjämt fortgående utveck-
lingen inom sjökarteverket och de stegrade fordringarna på tillförlitligare
och detaljerade sjökort. Måhända hade härtill även bidragit antagandet,
att i och med de sedan år 1919 å sjökarteverkets stat tillkomna nya
befattningarna — förste aktuarien och kartografen — arbetsledarens
arbetsbörda härigenom kunnat lättas. Att så emellertid ingalunda vore
fallet, syntes framgå av chefens för sjökarteverket skrivelse till Kungl.
Maj:t den 5 november 1913 angående anställandet av en assistent och
en kartograf vid sjökarteverket. Chefen anförde därvid:

Chefen för
sjökarte-
verket.

»Assistenten skulle i viss mån komma att intaga ställning av arbetschef. På grund av de uppgifter, som sålunda skola tillkomma honom, har jag ansett mig böra taga i övervägande, huruvida på honom också borde överlätas förordnande att leda och övervaka rit- och gravyrarbetena, för vilket uppdrag enligt nu gällande stat utgår särskilt arvode. Detta förordnande, som nu är lämnat till en av kartverkets ritare, 1:e ritaren, kräver emellertid i och för sig en mans arbetstid. Skulle detta arbete, som omfattar dels det tekniska framställandet av uppritade kartor, dels den alltjämt fortlöpande kompletteringen av utgivna sjökort och deras plåtar med nytillkomna rättelser, övertagas av assistenten, kommer kartverkschefen fortfarande att sakna bistånd av en lämplig tjänsteman för framställning av nya sjökort. Vid sådant förhållande anser jag, att, om en assistent kommer att anställas med föreslagna avlöningsförmåner, detta bör ske under den uttryckliga förutsättningen, att på honom icke överflyttas de åligganden eller det arvode, som nu tillkommer den, som leder och övervakar rit- och gravyrarbetena.»

Granskades dessutom sjökarteverkets utveckling under perioden 1910—1921, framginge, att ritare-, gravör- och tryckeripersonalen utgjordes 1910 av 18 personer och 1921 av 29 personer; att antalet sjökortsplåtar utgjorde 1910 48 stycken och 1921 70 stycken; att antalet tryckta sjökort belöpte sig 1910 till 17,191 stycken och 1921 till 27,739

stycken; samt att rättelsernas antal, utom de större sjömätarerrättelserna i kopparplåtarna (delvis också i de tryckta sjökortsupplagorna), i bokförda nummer utgjorde 1910 i runt tal 1,400 och 1921 i runt tal 1,900.

Under perioden 1910—1921 hade dessutom tillkommit följande arbeten för sjökartverket, vilka i väsentlig grad ökat arbetsledarens arbete. Genom omorganisationen 1913 hade sjökartverket övertagit hela sjökortsförsäljningen, vilken före denna tid hade varit överlämnad till en agent, Nautiska magasinet i Stockholm. Genom denna förändring distribuerade sjökartverket sjökorten till försäljning genom för närvarande 58 återförsäljare, vilka vid årsskiftet hade skyldighet att till sjökartverket insända inneliggande sjökortslager för rättelser införande samt omstämpling, allt under arbetsledarens ledning och ansvar. Antalet av sålunda insända och rättade kort utgjorde vid senaste årsskifte 2,650 stycken. Slutligen hade sjökartverkets övertagande från och med den 1 oktober 1920 av utgivandet av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» utökat arbetet med, bland annat, utarbetande av kartor och klichéer som bilagor till tidskriften.

Av det anförda syntes framgå, att arbetsledarens arbetsbörda icke oväsentligt ökats, varför arvodet till arbetsledaren icke rimligen nu borde minskas utan åtminstone bibehållas vid det ursprungligen fastställda beloppet. Lönereglerykommitténs skäl för arvodets minskning syntes huvudsakligen ligga i den missvisande jämförelsen mellan sjökartverkets och allmänna kartverkets arbetsledare, som kommittén ansåge hava likartade uppdrag utan mera avsevärda skiljaktigheter beträffande uppdragens omfattning.

Rikets allmänna kartverks kartor upptoge i stort sett endast svenska landet; sjökartverkets kartor däremot upptoge, utom eget land, hela Bottenvikens, Bottenhavets, Finska vikens och hela Östersjöns kuster, nästan hela Danmarks och delar av Norges kuster samt Nordsjökusterna ned till Engelska kanalen. Från alla dessa länders kartverk inhämtades de förändringar, som årligen uppstode och som skulle i rättelsekortet och kopparplåtarna införas, helt eller delvis under arbetsledarens inseende. Härtill komme, att arbetsledaren hade den närmaste tillsynen över sjökortens tryckning, deras rättande och hållande à jour. Han skulle vidare upprätta rättelsekort såväl för flottans sjökarteförråd som till sju utländska kartverk. Dessa rättelsekort uppgingo år 1921 till 280 stycken.

I detta sammanhang syntes det kartverkschefen vara skäl att erinra därom, att kommittén i sitt betänkande den 14 december 1911, i fråga om reglering av löneförhållanden beträffande den civila personalen vid sjökartverket, vid behandling av dåvarande kartverkschefens hem-

ställan om uppförande i staten av ett belopp av 600 kronor såsom arvode till en arbetsledare ansett någon erinran ej skäligen kunna göras beträffande arvodets belopp. Av detta uttalande kunde man således sluta, att kommittén funnit arvodets storlek väl avvägt. Att kommittén nu kommit till en annan uppfattning syntes såsom ovan framhållits uteslutande ha sin grund i åstundan att åvägabringa likställighet i avlöningshänseende mellan arbetsledarna inom de båda kartverken. Kommittén hade vid sitt ståndpunktstagande givetvis även letts av hänsyn till nödig sparsamhet. Denna synpunkt syntes dock i detta fallet vara av underordnad betydelse, alldenstund det här endast rörde sig om förhållandevis små lönebelopp och löntagarnas antal inskränkte sig till allenast två.

För att emellertid bereda möjlighet för kartverkschefen att, om så skulle visa sig ändamålsenligt, kunna uppdelat ifrågavarande arvode mellan äldste ritaren och äldste gravören finge kartverkschefen föreslå, att texten beträffande detta arvode i den föreslagna staten finge följande formulering: Arvode åt den eller de manliga ritare och gravörer, som förordnas att biträda vid rit- och gravyrarbetenas övervakande och ledning ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer, förslagsanslag, högst, 600 kronor.

Under återopande av vad kartverkschefen sålunda anfört hemställde han, att ifrågavarande arvode måtte upptagas med nu utgående belopp eller 600 kronor.

Enligt gällande stater för sjökartverkets civila personal och rikets allmänna kartverk äro omförmälda arvoden å 600 kronor i den förra och 300 kronor i den senare staten avsedda, vad sjökartverket beträffar, åt den, som förordnas att leda och övervaka rit- och gravyrarbetena, samt, i fråga om allmänna kartverket, åt den, som förordnas att biträda vid rit- och gravyrarbetenas övervakande och ledning ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer. Departements-
chefen.

Löneregleringskommittén har kommit till det resultat, att någon mera avsevärd skiljaktighet icke föreligger beträffande omfattningen av ifrågavarande båda arvodestagares uppdrag. Enligt vad jag inhämtat förefinnes dock en påtaglig skillnad i uppdragens omfattning, i det att arvodestagaren vid sjökartverket enligt detta verks organisation självständigt har sig anförtrodd hithörande arbetens ledning och övervakning, innefattande jämväl den fortlöpande bokföringen och kontrollen av det synnerligen omfattande och ansvarsfulla rättelsearbetet i redan utgivna sjökort, medan arvodestagarens vid rikets allmänna kartverk tjänstebefattning icke omfattar kontrollerande av arbetes riktighet.

Enligt min mening motiverar nämnda skiljaktighet i omfattningen av de båda befattningshavarnas uppdrag någon skillnad i de båda arvodenas belopp. Jag finner mig därför böra förorda, att arvodet för ledning och övervakning av rit- och gravyrarbetena vid sjökartverket bibehålles vid dess nuvarande belopp, 600 kronor.

Mot chefens för sjökartverket förslag om beredande av möjlighet till uppdelning av arvodet har jag intet att erinra.

D. Arvoden åt föreståndare för sjökartverkets kontrollstationer.

Löneregleringskommittén.

Å sjökartverkets stat funnes under avdelningen för kontroll- och undersökningsväsendet upptagna arvoden åt fem ombud vid kontrollväsendets agentur (jämväl föreståndare för de med agenturerna förenade kontrollstationerna) i Stockholm, Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall, varjämte i en till staten hörande not angåves, att ombuden i fråga erhöle var och en $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, han förestode, inflöte för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Arvodena utginge med med 3,000 kronor till envar av ombuden i Stockholm och Göteborg, med 2,000 kronor till ombudet i Malmö samt med 500 kronor till envar av ombuden i Kalmar och Sundsvall. För ombudet i Stockholm hade härjämte i propositionen nr 126 till 1922 års riksdag upptagits tillfällig löneförbättring med 750 kronor.

Å den för nautisk-meteorologiska byrån senast gällande staten — alltså den, som gällde närmast före det med 1922 års början byråns ifrågavarande kontroll- och undersökningsverksamhet övertogs av sjökartverket — vore upptagna arvoden allenast till fyra ombud, nämligen i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall. För ombuden i Göteborg och Malmö hade arvodena så pass sent som från och med år 1919 genom beviljande av anslag å extra stat höjts från i stat upptagna 500 kronor till 3,000 kronor i Göteborg och 2,000 kronor i Malmö. Att i staten för nautisk-meteorologiska byrån ej fanns upptaget arvode till ombudet (kontrollstationsföreståndaren) i Stockholm berodde därpå, att detta uppdrag var förbundet med assistentbefattning vid nautisk-meteorologiska byrån. Innehavaren av denna befattning åtnjöt ej blott arvode såsom assistent utan ock i denna sin egenskap tillfällig löneförbättring. Efter vad för kommittén uppgivits, hade ombuden i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall begärt tillfällig löneförbättring å sina arvoden, men detta hade ej beviljats.

Enligt de grunder, som i allmänhet tillämpades vid löneregleringar efter det nya avlöningssystemet, syntes arvodena till nu ifrågavarande

kontrollstationsföreståndare icke vidare böra specifikt upptagas i stat, utan lämpligen utgå från ett för ändamålet avsett gemensamt anslag. De särskilda arvodenas belopp syntes då i anslutning till stadgandet i 34 § i avlöningsreglementet den 22 juni 1921, böra bestämmas av Kungl. Maj:t. Det i not till nu gällande stat för sjökarteverket intagna medgivandet, att ifrågavarande befattningshavare skulle äga åtnjuta en var $\frac{1}{4}$ av vid agenturen influtna avgifter för verkställda undersökningar och för utfärdade certifikat, syntes tills vidare böra bibehållas, men kunde lämpligen av Kungl. Maj:t meddelas i särskild ordning.

Vid beräkning av det för ifrågavarande arvoden erforderliga anslagsbeloppet hade kommittén ansett nu utgående arvoden jämte förut omförmälda tillfälliga löneförbättring till föreståndaren för kontrollstationen i Stockholm böra läggas till grund; och utgjorde sammanlagda beloppet av nämnda arvoden och löneförbättring tillhoppa 9,750 kronor. Med någon avrundning av nämnda summa syntes i staten böra för ändamålet upptagas ett belopp av 10,000 kronor.

Mot vad av löneregleringskommittén sålunda föreslagit hava de hörda myndigheterna intet haft att erinra.

Myndig-
heterna.

Enligt kommitténs av myndigheterna biträdda förslag skola arvodena till ifrågavarande fem ombud vid kontrollväsendets agenturer icke vidare specifikt upptagas i stat utan sammanföras till ett gemensamt anslag, vars storlek beräknats till sammanlagda beloppet av de för närvarande utgående arvodena jämte den tillfälliga löneförbättring, som enligt 1922 års riksdags beslut utgår till ombudet i Stockholm, samt därpå avrundats till 10,000 kronor.

Departements-
chefen.

Då förslaget härom är i överensstämmelse med de grunder, som i allmänhet tillämpas vid löneregleringar enligt det nya avlöningssystemet, biträder jag detsamma i princip, men anser, att då dyrtidstillägg å arvodena, vilka enligt förslaget äro beräknade till oförändrade belopp, kommer att utgå enligt de grunder, som gälla för nyreglerade ämbetsverk, den föreslagna summan bör höjas i förhållande till skillnaden mellan dyrtidstillägg enligt nämnda grunder och de grunder, som gälla för icke nyreglerade verk. Sagda höjning synes mig skäligen kunna beräknas till 16 % och anslaget sålunda böra bestämmas till 11,600 kronor.

E. Icke-ordinarie personal.

Vad anginge avlöningsförmånerna åt icke-ordinarie befattningshavare, syntes det löneregleringskommittén i enlighet med 34 § i avlönings-

Löne-
reglerings-
kommittén.

reglementet den 22 juni 1921 få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma grunderna för sådan personals avlöning.

Myndig-
heterna.

Häremot hava de i ärendet hörda myndigheterna icke haft något att erinra.

Departements-
chefen.

Ej heller från min sida finnes anledning till erinran i denna del.

F. Särskilda avlöningsbestämmelser m. m.

Löne-
reglerings-
kommittén.

Enligt vad som framginge av 2 § i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 skulle jämte avlöningsreglementets stadganden kunna för tjänstemän vid vissa verk gälla särskilda, av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade avlöningsbestämmelser.

I sitt förutberörda utlåtande angående ny definitiv löneroglering för den civila personalen vid rikets allmänna kartverk hade kommittén i fråga om denna personal föreslagit, att, utöver vad i avlöningsreglementets 13 § 3 mom. stadgades, såsom särskild bestämmelse borde föreskrivas, att ordinarie civil tjänsteman vid rikets allmänna kartverk skulle, med bibehållande av innehavande lönegrad, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövades lämpligt, låta sig förflyttas till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom annat verk.

En motsvarande föreskrift syntes kommittén ock böra gälla för ordinarie civila tjänstemän vid sjökarteverket.

Uti gällande avlöningsvillkor för den civila personalen vid sjökarteverket vore i fråga om semester, bland annat, föreskrivet, att, vad beträffade personal, som deltog i sjömättnings- och därmed sammanhängande arbeten, semester i regel ej finge åtnjutas under den tid, då sådana arbeten påginge.

Kommittén ansåge visserligen, att även för framtiden en dylik inskränkning i semesterrätten borde iakttagas, men syntes i berörda hänseende icke erfordras någon särskild tilläggsbestämmelse till avlöningsreglementet, enär enligt 21 § i reglementet såsom allmän föreskrift gällde, att semester finge åtnjutas, när det kunde ske utan hinder för göromålsens behöriga gång.

Beträffande de verk, å vilka avlöningsreglementet den 22 juni 1921 blivit tillämpligt från och med iugången av år 1922, hade i fråga om anordning vid övergång till efterskottsutbetalning av hela avlöningen meddelats särskild övergångsbestämmelse. En motsvarande anordning skulle givetvis bliva erforderlig beträffande den civila personalen vid sjökarteverket till föjd av det nya avlöningssystemets tillämpning å dithörande befattningshavare, och syntes riksdagens medgivande i sådant hänseende böra åskas.

De särskilda övergångsbestämmelser i övrigt, som erfordrades beträffande nu ifrågavarande befattningshavare, syntes Kungl. Maj:t vara i tillfälle att själv meddela på grund av riksdagens medgivande i sådant hänseende i sammanhang med antagandet år 1921 av avlöningsreglementet för statsdepartement med flera verk.

Häremot hava de i ärendet hörda myndigheterna icke gjort någon erinran.

Myndig-
heterna.

Enligt 13 § 3 mom. i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 är tjänsteman, som ej tillhör den centrala statsförvaltningen, skyldig att med bibehållande av innehavande lönegrad låta sig förflyttas till annan befattning vid det verk, han tillhör. Kommittén har nu föreslagit, att tjänsteman vid sjökarteverket skall vara pliktig underkasta sig förflyttning, med bibehållande av innehavande lönegrad, jämväl till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom annat verk. Mot denna utvidgning av förflyttningsbestämmelserna, som föranletts av att för tjänstemännen vid rikets allmänna kartverk motsvarande föreskrift redan nu gäller och med hänsyn till den svävande frågan om omorganisation av sistnämnda verk torde komma att bibehållas, har jag intet att erinra.

Departements-
chefen.

Till meddelandet av erforderliga övergångsbestämmelser m. m. i överensstämmelse med vad som beslutats vid löneregleringen för statsdepartementen och de centrala ämbetsverken torde riksdagens medgivande böra utverkas.

Då erfarenheten därjämte givit vid handen, att det till förebyggande av omgång skulle vara ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t ägde bemyndigande att i förekommande fall, utan riksdagens hörande, utfärda särskilda föreskrifter rörande tillämpningen i övrigt av avlöningsreglementet den 22 juni 1921, synes det mig lämpligt, att riksdagens medgivande även i sådant hänseende nu inhämtas beträffande sjökarteverkets civila personal.

G. Ersättning till den vid sjökarteverkets mättningsarbeten tjänstgörande personal.

Försvarsväsendets lönenämnd har i samråd med 1902 års löneregleringskommitté avgivit förslag till ersättning åt den vid sjökarteverkets mättningsarbeten tjänstgörande personal. Över förslaget hava chefen för sjökarteverket och kommissionen för de allmänna kartarbetena yttrat sig.

Nämnda förslag innebär, vad den militära personalen beträffar, bibehållande av följande av de nu utgående särskilda förmånerna under

sjömättningsarbete, nämligen mässpenningar, sjötillägg, sjömätararvode, vilket i förslaget upptagits under benämningen sjömätarersättning, samt, för vissa fall, ledarersättning. För den civila personalen däremot, vilken för närvarande i allmänhet åtnjuter samma förmåner som den militära med undantag av förmånen sjötillägg, vars bortfallande dock i någon mån motväges av högre sjömätararvode, innebär förslaget i huvudsak bibehållande av den i vissa fall utgående ledarersättningen, samt mässpenningars och sjömätararvodes utbytande mot traktamentsersättning, som emellertid icke utgår då, såsom för närvarande regelmässigt är fallet vid förläggning i land, fri kost och inkvartering åtnjutes. Enär det synts lönenämnden tvivelaktigt, huruvida det för statsdepartementen m. fl. verk gällande avlöningsreglementet, vilket är avsett att vinna tillämpning å sjökartverkets civila personal, lämnar möjlighet att tilldela sistnämnda personal omförmäld ledarersättning, har lönenämnden ansett, att medgivande i sådant hänseende borde äskas av riksdagen. I övrigt kräves icke riksdagens medverkan till genomförande av lönenämndens förslag.

Den dagliga arbetstiden under sjömätningarna utgör, för både militär och civil personal, omkring 11 timmar om dagen. Med hänsyn härtill och till önskvärdheten att kunna på frivillighetens väg rekrytera kartverkets militära personal har lönenämnden, såsom sagt, ansett den särskilda gottgörelse, sjömätarersättningen utgör, böra bibehållas för denna personal. Men enahanda synpunkter torde med fullt lika berättigande kunna göras gällande beträffande den civila personalen, vilken det oaktat enligt nämndens förslag skulle bliva berövad sagda gottgörelse. Chefen för sjökartverket har också, däri understödd av kommissionen för de allmänna kartarbetena, kraftigt framhållit det oegentliga i, att den civila personalen, vars dagliga arbetstid under en årlig period av omkring $4\frac{1}{2}$ månader ökas med fyra timmar, icke skulle tillerkännas någon särskild ersättning härför. Förhållandet tillspetsas, då, såsom under sjömätningarna är fallet, den civila personalen är förlagd med och arbetar jämsides med den enligt förslaget uti ifrågakvarande hänseende bättre tillgodosedda militära personalen.

På grund härav finner jag det nödvändigt, att under tjänstgöring vid kartverkets mättningsarbeten den civila personalen i likhet med den militära beredes särskilda förmåner. För den militära personalen äger Kungl. Maj:t med stöd av de militära avlöningsreglementena bestämma grunderna för dylika förmåner. Huruvida Kungl. Maj:t enligt det civila avlöningsreglementet har motsvarande befogenhet kan, såsom av det föregående framgår, vara tvivelaktigt. Med anledning härav och då den

civila personalen tillkommande förmåner synas böra bestämmas i samma ordning som för den militära personalen, torde av riksdagen böra inhämtas medgivande, att till civil befattningshavare vid sjökarteverket må, under tjänstgöring vid kartverkets mättningsarbeten, utgå särskilda förmåner enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

H. Stater och kostnadsberäkning.

För den civila personalen vid sjökarteverket vore i gällande rikstat uppfört, jämte ett förslagsanslag till ålderstillägg, ett bestämt anslag, från vilket, jämlikt gällande avlöningsstat, utginge avlöningar till den ordinarie personalen, arvode åt den, som förordnades att leda och övervaka rit- och gravyrarbetena, arvoden åt extra personal, gratifikationerna åt ritar- och gravörelever, vikariatsersättningar samt arvoden åt sjökarteverkets ombud i vissa städer.

Därest, såsom avsett vore, det nya avlöningsreglementet skulle vinna tillämpning å den civila personalen vid sjökarteverket, betingades därav förändrad uppställning av avlöningsstaten. Därvid borde, i den mån och på sätt ske kunde, beaktas de allmänna grunder, som funnes angivna å sid. 130—133 i kommitténs betänkande delen LXII rörande utredning och förslag beträffande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk.

Sålunda skulle kostnaderna för avlöningar till ordinarie befattningshavare angivas i en anslagspost, varifrån jämväl skulle bestridas de i lönerna ingående belopp, som motsvara nuvarande åldertillägg. Denna anslagspost skulle erhålla förslagsanslags natur och hade av kommittén beräknats till 120,900 kronor.

I nu gällande avlöningsstat funnes under rubriken »sjömättningsväsendet» upptagen en anslagspost å 17,100 kronor till arvoden åt extra personal, gratifikationerna åt ritar- och gravörelever samt vikariatsersättningar (även beträffande redogörartjänsten) samt under rubriken »kontroll- och undersökningsväsendet» en anslagspost å 3,900 kronor till arvoden åt extra personal samt vikariatsersättningar.

Vid det nya avlöningsreglementets tillämpande å sjökarteverkets civila personal syntes ett dylikt särskiljande av anslag för ifrågavarande ändamål icke böra bibehållas, utan syntes å staten böra uppföras en särskild anslagspost till vikariatsersättningar åt vikarier å ordinarie befattningar samt ett anslag till avlöningar för icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Den förstnämnda anslagsposten hade av kommittén upptagits till 800 kronor, och syntes densamma böra betecknas såsom förslagsanslag.

Löne-
reglerings-
kommittén.

Anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. hade kommittén förslagsvis beräknat till 29,000 kronor.

I enlighet med vad kommittén förut förordat, syntes slutligen å sjökarteverkets stat böra uppföras dels ett anslag å 300 kronor till arvode åt den manlige ritare eller gravör, som förordnades att biträda vid ritar- och gravörarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer, dels ock ett anslag å 10,000 kronor till bestridande av arvoden åt föreståndare för sjökarteverkets kontrollstationer.

Med iakttagande av vad kommittén sålunda i olika hänseenden föreslagit, har kommittén därefter uppgjort förslag till avlöningsstat för den civila personalen vid sjökarteverket, slutande å ett belopp av 161,000 kronor.

Departements-
chefen.

Mot vad löneregleringskommittén i denna del yttrat har jag intet annat att erinra än som följer av, att jag i det föregående förordat dels uppförande i förevarande stat av ett arvode å 2,520 kronor åt chefen för sjökarteverket, då denne vid flottan innehar lägre beställning än såsom kommandör, dels bibehållande vid dess nuvarande belopp, 600 kronor, av arvodet åt den manlige ritare eller gravör, som förordnas att biträda vid rit- och gravörarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer, varvid möjlighet borde beredas till uppdelning av arvodet, dels ock höjning av anslaget till arvoden åt kontrollstationsföreståndare till 11,600 kronor.

Med iakttagande härav torde avlöningsstaten för sjökarteverket böra erhålla följande avfattning:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 120,900: —
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 800: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 29,000: —
Arvode åt chefen för sjökarteverket, då denne vid flottan innehar lägre beställning än såsom kommandör.....	» 2,520: —
Arvode åt den eller de manliga ritare eller gravörer, som förordnas att biträda vid rit- och gravörarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer	» 600: —
Arvoden åt föreståndare för sjökarteverkets kontrollstationer	» 11,600: —
	<hr/>
Summa förslagsanslag	kronor 165,420: —

Till ledning vid bedömandet av den kostnadsökning, som tillämpning av förevarande förslag till löne reglering för personalen vid sjökarteverket kommer att medföra, torde få anföras nedanstående uppgifter:

För år 1922 voro för sjökarteverket i riksstaten uppförda, bland annat, följande ordinarie anslag:

ett bestämt anslag för avlöning till sjökarteverkets civila personal kronor 102,700: —		
ett förslagsanslag till ålderstillägg åt bemälda personal..... »	7,000: —	109,700 kronor
Läggas härtill kostnaderna för tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare.....	15,300 »	
	<hr/>	
	erhålles en totalsumma av 125,000 kronor.	

Den föreslagna nya avlöningsstaten slutar å ett belopp av 165,420 kronor. Oberäknat den kostnadsökning, som under första budgetåret för den nya avlöningsstatens tillämpning föranledes av löneökningen vid efterskottsutbetalning av hela avlöningen, kan förslaget sålunda anses medföra en merkostnad av..... 40,420 »

Härvid har emellertid hänsyn ej tagits till dyrtidstillägg och de bestämmelser i utjämnings syfte, som av riksdagen kunna varda vidtagna beträffande dyrtidstillägg för befattningshavare vid nyreglerade och dyrtidstillägg för befattningshavare vid icke-nyreglerade verk.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 äro ovannämnda anslag och tillfälliga löneförbättring upptagna med halva beloppen och sålunda i sakligt hänseende orubbade.

Under åberopande av vad jag i det föregående anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1923 äga tillämpning på den civila personalen vid sjökarteverket;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen må under fjärde huvudtiteln införas följande:

V e r k o c h b e f a t t n i n g a r .	Avdelning och lönegrad enligt löne- planen.
<i>Fjärde huvudtiteln.</i>	
Sjökarteverket.	
Förste aktuarie*)	B 15
Aktuarie	B 14
Kartograf	B 13
Mänlig ritare eller gravör	B 8
Redogörare	B 8
Kvinnligt ritbiträde	C 3
Kvinnligt biträde	C 2
Expeditionsvakt	B 1

*) Därest till förste aktuarie å sjökarteverkets avdelning för sjömätningväsendet förordnas militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, äger han endast uppbära arvode till belopp, som av Kungl. Maj:t kan varda medgivet, allt efter som han är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

dels bestämma antalet till den civila personalen vid sjökarteverket hörande ordinarie befattningshavare på följande sätt:

	Avlönings- grad.
3 förste aktuarier*)	B 15
1 aktuarie	B 14
1 kartograf	B 13
12 manliga ritare eller gravörer	B 8
1 redogörare	B 8
2 kvinnliga ritbiträden	C 3
1 kvinnligt biträde	C 2
1 expeditionsvakt	B 1

*) Därest till förste aktuarie å sjökarteverkets avdelning för sjömätningväsendet förordnas militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, äger han endast uppbära arvode till belopp, som av Kungl. Maj:t kan varda medgivet, allt efter som han är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

dels godkänna det av mig framlagda förslag till avlöningsstat för sjökarteverket;

dels godkänna följande särskilda bestämmelse att från och med den 1 juli 1923, utöver vad i 13 § 3 mom. i avlöningsreglementet stadgas, lända till efterrättelse beträffande tjänstemän tillhörande den civila personalen vid sjökarteverket:

ordinarie civil tjänsteman vid sjökarteverket skall, med bibehållande av innehavande lönegrad, vara pliktig att, när hälst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom annat verk;

dels besluta, att, där till den civila personalen vid sjökarteverket hörande ordinarie tjänsteman, å vilken förenämnda avlöningsreglemente skulle komma att äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring — i förskott, vid ingången av juli månad 1923 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1923 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1923, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av den i avlöningsstaten för sjökarteverket upptagna anslagsposten till avlöning åt ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen i dess skrivelse den 22 februari 1921, nr 55, lämnade medgivanden i anledning av den av riksdagen då beslutade löne regleringen för statsdepartement med flera verk må i tillämpliga delar gälla även beträffande den civila personalen vid sjökarteverket, ävensom bemyndiga Kungl. Maj:t att, förutom vanliga övergångsbestämmelser, jämväl, därest det visar sig erforderligt, utfärda föreskrifter rörande tillämpningen å kartverkets civila personal av förenämnda avlöningsreglemente;

dels medgiva, att till civil befattningshavare vid sjökarteverket må, under tjänstgöring vid kartverkets mättningsarbeten, utgå särskilda förmåner enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder;

dels ock under riksstatens fjärde huvudtitel, med uteslutande av följande under avdelning Sjökarteverket uppförda ordinarie anslag, nämligen ett bestämt anslag för avlöning till sjökarteverkets civila personal och ett förslagsanslag till ålderstillägg åt samma personal, under samma avdelning uppföra under rubriken »avlöningsstat» ett ordinarie förslagsanslag å 165,420 kronor.

2. Omkostnader för sjömättningsväsendet.

Ordinarie anslaget till omkostnader för sjömättningsväsendet jämte extra anslaget till utförande av sjömätningar, bidraget från handels- och

sjöfartsfonden samt behållningen av sjökortsförsäljningen under närmast föregående år äro avsedda till bestridande av allmänna utgifter för sjömätningstväsendet.

1921 års riksdag hade för år 1922 beräknat motsvarande poster till (49,000 + 233,200 + 21,000 + 55,000 =) 358,200 kronor. Sedan chefen för sjökarteverket anmält, att behållningen av sjökortsförsäljningen för år 1921 visat sig icke kunna beräknas till högre belopp än 50,000 kronor, fastställdes för sjökarteverkets allmänna utgifter en stat, som slutade å ett belopp av 353,200 kronor, sålunda fördelade:

till sjömätningsexpeditioner och resekostnader.....	kronor	190,000: —
» rustning och underhåll	»	100,000: —
» komplettering av båtmaterial m. m.	»	14,500: —
» tryckningskostnader	»	38,700: —
» underhåll av fastigheter och inventarier	»	3,000: —
» skrivmaterialier och expenser	»	7,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>353,200: —</u>

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har riksdagen upptagit förevarande anslag, extra anslaget till utförande av sjömätningar, bidraget från handels- och sjöfartsfonden samt (hela) behållningen av sjökortsförsäljningen år 1922 till (24,500 + 91,700 + 10,500 + 50,000 =) 176,700 kronor, vilket belopp enligt den för nämnda tid fastställda stat fördelats på följande sätt:

till sjömätningsexpeditioner och resekostnader	kronor	71,700: —
» rustning och underhåll	»	65,000: —
» komplettering av båtmaterial och mätningssinstru- ment	»	4,000: —
» tryckningskostnader	»	30,000: —
» underhåll av fastighet och inventarier	»	2,000: —
» skrivmaterialier och expenser	»	4,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>176,700: —</u>

Chefens
för sjökarte-
verket fram-
ställning.

Chefen för sjökarteverket har i skrivelse den 31 augusti 1922 avgivit förslag till beräkning av de allmänna utgifterna för sjömätningstväsendet under budgetåret 1923—1924.

Beträffande *sjömätningsexpeditioner och resekostnader* har kartverkschefen i en tablå sammanställt fullständiga beräkningar över kostnaderna för nämnda budgetår. I tablåen äro fartygsexpeditionerna samt vissa mätningar, för vilka under år 1923 avsåges förläggningar med

kvarter i land, beräknade pågå 150 dagar under tiden juli—september 1923 och maj—juni 1924. Vidare äro i tablån kostnaderna för kol och oljor specificerade, kol efter ett pris av 30 kronor per ton, samt kostnaderna därutöver per mättningsförrättare och månad angivna efter medelvärden under maj, juni och juli 1922. Enligt tablån skulle totalkostnaderna belöpa sig till 151,434 kronor. I beräkningen är förutsatt, att ingen personal behöver förhyras.

För mötande av eventuella prisförändringar har kartverkschefen ansett skäligt att till tablåns slutsumma foga en marginal av 3 %, i enlighet varmed för sjömätningarna borde beräknas i avrundat tal 156,000 kronor. Enär kostnaden för de resor, som kartverkschefen jämlikt sin instruktion årligen skulle företaga för sjömätningsarbetets ledande och övervakande, icke inberäknats i utgifterna för sjömätningsexpeditionerna, borde till omförmälda belopp läggas 1,000 kronor, vartill nämnda resor med stöd av vunnen erfarenhet kunde beräknas uppgå. Anvisningens belopp borde därför upptagas till $(156,000 + 1,000 =)$ 157,000 kronor.

För förhyrning av viss personal har riksdagen hittills icke anvisat medel.

Kartverkschefen har nu erinrat om, att han vid avgivandet av förslag till medelsbehovet för tiden 1 januari—30 juni 1923 begärt medel för anställande av två civila maskinister, men att detta äskande icke föranledde någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida. Under framhållande av den stora ekonomiska betydelsen för kartverket att för övervakandet av alla rustnings- och underhållsarbeten kunna helt och fullt disponera över minst två maskinister, vilka icke såsom de från flottan kommenderade maskinisterna ombyttes, utan hade till huvuduppgift att tillse och sköta kartverkets fartygs- och båtmateriel, har nu kartverkschefen förnyat sin framställning om anslag till anställande av två civila maskinister och för ändamålet beräknat ett belopp av 5,000 kronor för år.

Därjämte har kartverkschefen återupptagit frågan om anställande av civila motorskötare. De motorskötare, som under 1921 års sjömätningar erhöles från flottan, hade kunnat tillfredsställande fullgöra dem åliggande göromål. Med anledning härav hade kartverkschefen trott frågan om anställande av civila motorskötare kunna bero, dock givetvis under förutsättning att de militära motorskötarnas utbildning även framgent bleve tillfredsställande. Tyvärr hade erfarenheterna från 1922 års sjömätningar visat, att så icke varit förhållandet med de motorskötare, som därunder ställts till kartverkets förfogande. Sjömätningsarbetenas effektiva bedrivande vore naturligtvis i största utsträckning beroende

av den personal, som handhade båtmotorernas skötsel. Om båtarna icke kunde hållas i gång, kunde lodningsarbetet icke utföras. Det hade under året hänt allt för många gånger, att båtar under hela dagar icke kunnat användas på grund av att vederbörande motorskötare varit oförmögna att tillfredsställande handhava motorerna. Då nu flera års erfarenhet tydligen utvisat, att fullt kunniga motorskötare icke av kartverket med säkerhet kunde påräknas från flottan, ansåge sig kartverkschefen icke kunna underlåta att begära medel för anställande av motorpersonal. Antalet syntes försöksvis kunna begränsas till två motorskötare, vilka avsåges att tjänstgöra som förhandsmän å de två större mätningsfartygen. Efter en beräknad dagavlöning av högst 10 kronor under en anställningstid av 150 dagar skulle kostnaden för denna personals avlönande uppgå till 3,000 kronor.

För förhyrning av viss personal (två maskinister och två motorskötare) erfordrades sålunda ($5,000 + 3,000 =$) 8,000 kronor.

Beträffande utgifterna för *rustning och underhåll* under de senare åren har kartverkschefen upprättat en tablå, som utvisar, att nämnda utgifter i runt tal belöpt sig till: år 1920 124,000 kronor, år 1921 164,800 kronor och januari—juli 1922 142,400 kronor. För återstoden av år 1922 beräknades cirka 20,000 kronor i kostnader för fartygens avrustning och uppläggning. Totalutgifterna år 1922 borde sålunda beräknas till 162,400 kronor, i vilket belopp emellertid inginge kostnaden, 37,500 kronor, för omfattande reparationer å mätningsfartyget Falken, vilka möjliggjorts genom förefintlig reservation från tidigare år. Med bortseende av kostnaden för Falkens reparation skulle 1922 års ordinarie kostnader följaktligen belöpa sig till ($162,400 - 37,500 =$) cirka 125,000 kronor.

- Vid beräkandet av medelsbehovet för budgetåret 1923—1924, syntes enda möjligheten vara att bygga på siffrorna från år 1922. Med bortseende från Falkens reparation finge man utgå från att rustnings- och underhållsarbetena komme att bliva av minst samma omfattning som under år 1922. På grund av materielens ålder och tillstånd kunde de icke förväntas bliva mindre. För kartverkets nuvarande båtmateriel skulle således komma att erfordras 125,000 kronor. Emellertid komme kartverket att av medel från arbetslöshetsanslaget genom nybyggnad tillföras två nya mätningsfartyg, som avsåges att användas i stället för de nu i brist på fartyg använda landförläggningarna. Dessa torde komma att överlämnas år 1923 och avsåges att utgå på mätningsexpeditioner våren 1924. Medel måste därför beräknas för även deras ut-

rustning, huvudsakligen utgörande dockning och bottenmålning. Härtill torde 3,000 kronor per fartyg vara tillräckligt eller tillhopa 6,000 kronor.

Anvisningen till rustning och underhåll borde alltså uppgå till (125,000 + 6,000 =) 131,000 kronor.

För *komplettering av båtmaterial m. m.* har kartverkschefen, trots beloppets knapphet, icke ansett sig böra begära mera än enligt staten för år 1922 ställts till förfogande för ändamålet eller 14,500 kronor.

Tryckningskostnaderna hade, enligt kartverkschefens framställning, under de senare åren visat en gradvis skeende stegring, och följden härav hade blivit, att för ändamålet anvisade medel visat sig otillräckliga. Nedanstående tablå åskådliggjorde förhållandet.

År	Anvisade medel.	Verkliga kostnaden.
1915	16,700: —	20,337: 52
1916	16,700: —	25,335: 71
1917	16,700: —	24,276: 73
1918	16,700: —	28,976: 65
1919	23,700: —	38,113: 27
1920	28,700: —	55,087: —
1921	38,700: —	63,191: 50
1922	38,700: — omkring	49,000: —

För år 1922 vore såsom syntes anvisade 38,700 kronor. Redan den 1 augusti hade kostnaderna emellertid sprungit upp till 37,456 kronor 69 öre och beräknades ytterligare komma att uppgå till cirka 11,000 kronor. Sammanlagda tryckningskostnaderna för år 1922 torde sålunda komma att belöpa sig till cirka 49,000 kronor, varigenom komme att uppstå ett underskott på cirka (49,000 — 38,700 =) 10,300 kronor, till vars täckande i första hand komme att tagas i anspråk befintligt överskott å sjökortsförsäljningsmedel för år 1921, 3,481 kronor.

Enligt tablå hade 1922 års tryckningskostnader icke oväsentligt minskats i förhållande till kostnaderna under åren 1920 och 1921. Minskningen vore i någon mån beroende på sänkta materialpriser men framför allt på det förhållandet, att kartverkets inköp av sjökortspapper under år 1922 endast torde komma att uppgå till cirka 1,000 kronor, då däremot denna utgift under åren 1920 och 1921 belöpte sig till i runda tal 14,100 resp. 15,000 kronor. I början av år 1924 torde kartverkets papperslager vara konsumerat, och måste på grund härav nytt

lager, motsvarande ett års förbrukning, inköpas. Enligt till kartverket inkommet anbud torde detta kräva en kostnad av cirka 6,300 kronor, varav 60 % eller 3,780 kronor borde hänföras till utgifterna under budgetåret 1923—1924. Någon ytterligare avsevärd nedgång i de nuvarande sjökortspapperspriserna torde enligt meddelande från sakkunnigt håll icke kunna förväntas.

Av tablån framginge, att tryckningskostnaderna alltsedan år 1915 mer eller mindre överstigit de anvisade beloppen. Bristerna hade dock i allmänhet kunnat täckas medelst de överskott, som uppstått å sjökortsförsäljningen och som framginge av följande tablå.

År	Beräknad inkomst.	Influtna försäljningsmedel.	Överskott.
1915	39,000: —	44,872: 22	5,872: 22
1916	35,000: —	59,749: 73	24,749: 73
1917	35,000: —	47,465: 34	12,465: 34
1918	35,000: —	70,997: 42	35,997: 42
1919	40,000: —	81,894: 43	41,894: 43
1920	50,000: —	78,980: 70	28,980: 70
1921	50,000: —	53,481: 32	3,481: 32

Såsom syntes hade under år 1921 influtna försäljningsmedel lämnat ett i förhållande till tidigare år endast obetydligt överskott, som under år 1922 måste tagas i anspråk för täckande av merkostnaderna för tryckning av sjökort m. m. Sjökortsförsäljningens intäkter under år 1922 hade upptagits med enahanda belopp, som beräknats inflyta under år 1921, 50,000 kronor. Att döma av försäljningens omfattning under den gångna delen (januari—augusti) av år 1922 kunde icke något överskott väntas uppstå utöver det beräknade inkomstbeloppet. Inga tecken tydde på en livligare omsättning av sjökort under första halvåret 1923. Sjöfarten lede allt fortfarande av den allmänna depressionen. Om kartverkschefen icke förty räknade med en behållning av sjökortsförsäljningsmedel från första halvåret 1923 av 25,000 kronor eller hälften av det för 1922 beräknade beloppet, så syntes någon möjlighet att erhålla överskottsmedel härifrån utesluten.

Kostnaderna för tryckning av sjökort m. m. vore ofrånkomliga utgifter, som under alla förhållanden måste bestridas. Detta innebure, att, därest icke för ändamålet anvisade medel försloge för utgifternas täckande, måste övriga under anslaget tillgängliga medel disponeras i erforderlig utsträckning, eller med andra ord penningar tagas från sjömätningarna, som således bleve lidande.

Tryckningen kunde heller icke eftersättas. Såväl kartverkets instruktion som praktiska svårigheter lade hinder i vägen härför. Det tekniska framställandet av sjökort medgäve icke sådan forcering, som understundom skulle bliva en given följd, därest tryckning endast utfördes i mån sv efterfrågan.

Enligt statsverkspropositionen till 1922 års riksdag ansågs, att tryckningskostnaderna borde för hela året 1923 kunna beräknas till samma belopp som för åren 1921 och 1922, eller 38,700 kronor, ökat med ett för nytryck av »Svensk Lots» erforderligt belopp, 9,000 kronor. För det första halvåret 1923 upptogs 60 % av det sålunda beräknade årsbeloppet, 47,700 kronor, till i avjämnat tal 28,600 kronor, emot vilken beräkning riksdagen intet hade att erinra.

Av det för nytryckning av »Svensk Lots» beräknade beloppet, 9,000 kronor, ingick 60 % = 5,400 kronor i det för tryckningskostnader under första halvåret 1923 beräknade beloppet. Återstående 40 %, 3,600 kronor, borde således ställas till förfogande under budgetåret 1923—1924 jämlikt den av 1922 års riksdag godtagna beräkningsgrunden.

1922 års tryckningskostnader borde, på sätt i det föregående angivits, beräknas till 49,000 kronor. Det vore icke möjligt att för närvarande räkna med mindre kostnader för samma ändamål under budgetåret 1923—1924. Härtill komme emellertid enligt vad ovan framhållits dels ett belopp av 3,780 kronor för inköp av papper, dels återstående 3,600 kronor för »Svensk Lots». Medelsbehovet skulle således komma att uppgå till $(49,000 + 780 + 3,780 =)$ 56,380 kronor eller avrundat till 56,400 kronor.

För *underhåll av fastighet och inventarier* hade, erinrade kartverkschefen, för vartdera av åren 1913 och 1914 anvisats 4,000 kronor. Åren 1915—1922 hade anvisningen för ändamålet uppgått till 3,000 kronor för år. För första halvåret 1923 hade anvisningen upptagits med 1,500 kronor.

Fastighetens ålder ävensom den allmänna prisstegringen, som gjort sig gällande icke minst inom byggnadsbranschen, syntes emellertid vara tillräckligt vägande motiv att nu begära medel till åtminstone samma belopp, som stått till förfogande före kristiden. Kartverkschefen hemställde fördenskull, att medel för ifrågavarande ändamål måtte upptagas med ett belopp av 4,000 kronor.

Kartverkschefen har vidare framhållit, att av riksstatsanslagen för åren 1919—1922 anvisats för *skrivmaterialier och expenser* 7,000 kronor

årligen, medan utgifterna för ändamålet uppgått till, i runda tal, åren 1919 8,200 kronor, 1920 11,900 kronor och 1921 11,000 kronor samt för år 1922, även med iakttagande av den största sparsamhet, icke komme att understiga 12,800 kronor. En höjning av anvisningen för detta ändamål under budgetåret 1923—1924 syntes därför ofrånkomlig för täckande av de oundgängliga kostnaderna. Det kunde nämligen icke förväntas, att kostnaderna under sagda anslagsperiod skulle komma att väsentligt understiga kostnaderna under år 1922. Då emellertid möjligheten av en mera betydande höjning icke kunde förutsättas, ansåge kartverkschefen anvisningen för ifrågakvarande anslagsperiod kunna begränsas till 10,000 kronor.

Medlen till täckande av kartverkets omkostnader för sjömättningsväsendet under budgetåret 1923—1924 ansåge kartverkschefen sålunda få beräknas till följande belopp:

sjömätningsexpeditioner och resekostnader	kronor	157,000: —
förhyrning av viss personal	»	8,000: —
rustning och underhåll	»	131,000: —
komplettering av båtmateriel m. m.	»	14,500: —
tryckningskostnader	»	56,400: —
underhåll av fastighet och inventarier	»	4,000: —
skrivmaterialier och expenser	»	10,000: —
		Summa kronor 380,900: —

Till täckande av dessa omkostnader stode i första hand till buds under första halvåret 1923 inflytande medel av sjökortsförsäljningen. Dessa kunde icke uppskattas högre än till 25,000 kronor, vilket endast vore hälften av den beräknade behållningen av sjökortsförsäljningen under år 1922. Denna vore emellertid avsedd att i sin helhet tagas i anspråk under första halvåret 1923. För budgetåret 1923—1924 måste minskningen av denna tillgång fyllas med anslagsmedel. Under förutsättning, att det ordinarie reservationsanslaget upptoges med samma belopp som under år 1922, eller 49,000 kronor, samt att från handels- och sjöfartsfonden finge påräknas lika stort belopp, som för närvarande vore tillgängligt, 21,000 kronor, återstode att genom extra anslagsmedel täcka $[380,900 - (49,000 + 21,000 + 25,000) =]$ 286,000 kronor i avrundat tal.

Departements-
chefen.

Posten till *sjömätningsexpeditioner och resekostnader* har av chefen för sjökartverket beräknats efter samma personalstyrka och mättnings-

tid, som tagits i anspråk för mätningarna under år 1922, och har han därvid uppskattat medelsbehovet under posten till 157,000 kronor. Med hänsyn till den kostnadsökning, som kan beräknas uppstå därigenom, att kolpriset i allmänna marknaden numera stigit från 30 kronor, varmed kartverkschefen räknat, till 35 kronor per ton, läser någon nedläggning av det av kartverkschefen äskade beloppet icke böra vidtagas.

Då riksdagen hittills icke anvisat medel för *förhyrning av viss personal*, torde ej heller nu medel för ändamålet böra beräknas.

Oaktat fartygsmaterielens ålder och det kända förhållandet, att under de senare åren dess underhåll till följd av bristande medelstillgång blivit mycket eftersatt, torde posten till *rustning och underhåll* böra begränsas till samma belopp, som för ändamålet anvisats för år 1922 eller 100,000 kronor, med tillägg av den för de båda nytillkommande mätningarfartygen beräknade rustningskostnaden, 6,000 kronor, eller tillhoppa 106,000 kronor.

Posten till *komplettering av båtmaterial m. m.* torde i enlighet med kartverkschefens förslag böra upptagas med 14,500 kronor.

Tryckningskostnaderna hava, såsom kartverkschefen påvisat, under en följd av år stigit till betydligt högre belopp än som för ändamålet blivit anvisade. Underskotten hava likväl i allmänhet kunnat täckas medelst överskott, som uppstått (utöver beräknad behållning) å sjökortsförsäljningen. Dylika överskott synes man emellertid för framtiden ej kunna räkna med. Vål har, efter vad jag inhämtat, även under år 1922 uppstått visst överskott å sjökortsförsäljningen, men detta kommer att tagas i anspråk för täckande av den del av bristen i samma års anvisning till tryckningskostnader, vilken ej kunnat fyllas av överskottet å sjökortsförsäljningen för år 1921. Vid sådant förhållande synes mig annan erinran mot kartverkschefens beräkning av posten icke kunna göras än att, då i beräkningen ingår visst belopp för inköp av papper, men posten i övrigt synes innefatta 1,000 kronor för samma ändamål, anvisningens slutsumma torde kunna minskas med nämnda belopp till 55,400 kronor.

Posten till *underhåll av fastighet och inventarier* torde få begränsas till 3,000 kronor eller samma belopp som anvisats för år 1922.

I betraktande av de överskridanden, som under de senast förflutna åren måst ske å anvisningen till *skrivmaterialier och expenser*, synes en ökning av nämnda anvisning till det av kartverkschefen föreslagna beloppet, 10,000 kronor, icke kunna undvikas.

Sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 skulle sålunda belöpa sig till (157,000 + 106,000 + 14,500 + 55,400 + 3,000 + 10,000 =) 345,900 kronor.

Till täckande av detta belopp torde först böra beräknas ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för sjömätningstväsendet, vilket torde upptagas med oförändrat årsbelopp, 49,000 kronor, samt bidraget från handels- och sjöfartsfonden, 21,000 kronor. Till buds för ändamålet står vidare, enligt kartverkschefens förslag, behållningen av sjökorts-försäljningen under första halvåret 1923. Intet hinder torde likväl möta att för budgetåret 1923—1924 taga i anspråk den under hela året 1923 uppkommande behållningen, vilken, efter vad jag inhämtat, må uppskattas till 50,000 kronor. Täckning har härigenom beretts för (49,000 + 21,000 + 50,000 =) 120,000 kronor.

För återstoden (345,900 — 120,000 =) 225,900 kronor torde böra begäras extra anslag.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för sjömätningstväsendet med 49,000 kronor.

3. Utförande av sjömätningar.

Under återopande av vad jag under närmast föregående anslagsrubrik anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *utförande av sjömätningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 225,900 kronor.

Vad departementschefen här ovan hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.